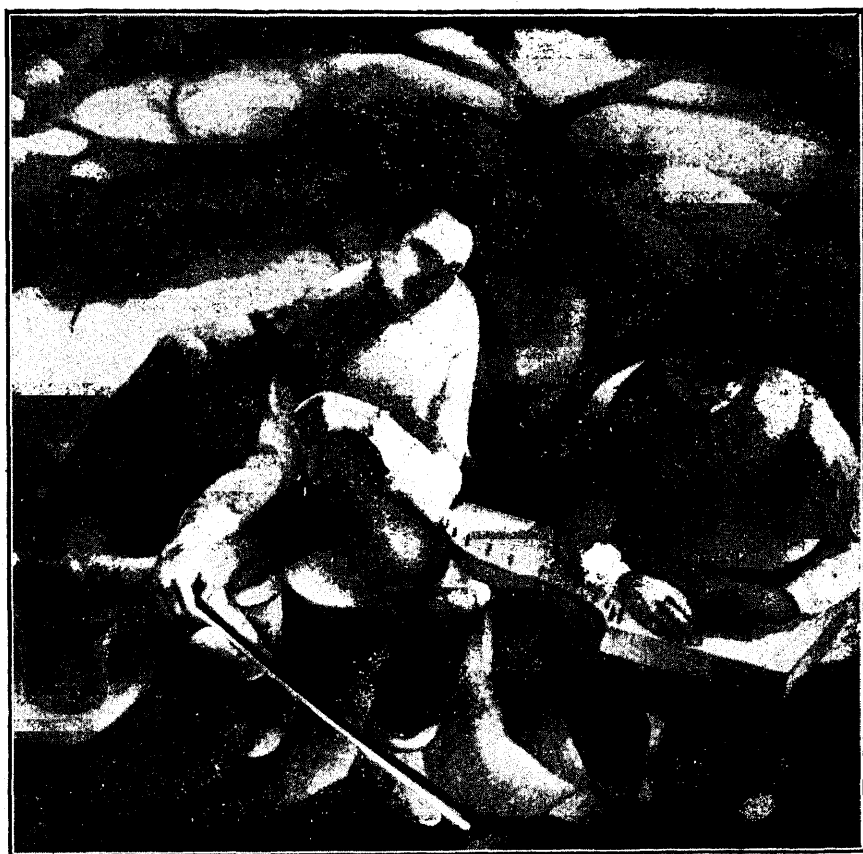

ÜLIÕPILASLEHT

Juhan Pütsepp.

N° 7

SUVINUMBER

1929

A./S.

„Rotermaani tehased“

end. Chr. Rotermaani, asut. 1829. a.

Tallinnas, Jaama 1. Telef. nr. nr. 34-01 – 34-05.

OSAKONNAD ja ESITUSED:

Tartus, Suurturg 15, tel. 5-50, Narvas, Viljandis, Rakveres, Tapal, Tüiril, Paides, Keilas, Pärnus, Mustvees, Valgas.

* * *

Nisupüüli-, rukkipüüli-, rukkijahu-, tangu- ja kruubi-
/ veskid kõige suuremad ja moodsamad Eestis. /

* * *

Soovitame oma tehaste saadusi võistlemata headuses ja ajak. hindadega.

VÕI-EKSPORTOSAKOND OSTAB PIIRAMATA ARVUL EKSPORT-VÕID. OMA KÜLMETUSMAJA.

Tallinna Krediit Pank

asutatud 1907 a.

Tallinnas, Suur Karja 20. Pangal oma telef. keskjaam
väljakutse «Krediitpank».

Osakonnad:

Abjas,	Nõmmel,
Antslas,	Tapal,
Haapsalus,	Tartus,
Keinas,	Tüiril,
Jõhvis,	Viljandis,
Narvas,	Võrus.

Toimetab kõiksugu pangaoperatsioone.

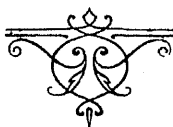
Tartu Savi- ja Keraamikatööstus

Tartus, Kalaturu t. 10

Valmistab **vappisid** organisatsioonidele, reljeefisid muusikutest ja kirjanikkudest

Saada rinnakujud: **J. Laidoner, K. Päts, J. Vilms, J. Tõnisson, J. Poska, J. Kuperjanov**, Rootsi kuningas **Gustaf V** j. t.

Peale selle — *glasuuritud ja glasuurimata kahalikiivid jne. jne.*

EESTI KIRJANDUSE SELTSI RAAMATUD

on **väärtuslikud**, sest teoste avaldamisel ei ole juhtimas mitte eeskätt ärilise kasu püüd, vaid pakutakse lugejaskonnale teoseid, mis tõesti rikastavad inimese vaimuelu, mis on igale haritud isikule vajalised ning mis aitavad kaasa meie kultuuri üldisele arengule. EKSeltsi on koondu nud meie haritlaste juhtivam osa ning seepärast on Seltsi komisjonides kaastöötamas meie paremad asjatundjad, mispärast on ka siis võimalik teoste valikul saavutada nõudeid rahuldavat tasapinda ja samuti kõrgel hoida tõlgete headust jne.

Eesti Kirjanduse Selts on ilmutanud:

eesti vanemate autorite töid — need peavad olema käepärast igapähele, kel tegemist eesti kirjanduslooga, nad on ka üldiselt väärtuslik lugemisvara;
kirjanikkude koguteoseid — nägusaid ja odavaid väljaandeid meie autorite vanemast põlvest;
maailma iseloomulikimate ja väljapaistvamate ilukirjanduslike teoste tõlkeid — mille tundmine on igale haritud inimesele iseenesestmõistetav;
ilukirjandust eriti noorsoole — kuna siin just valitseb üldine põud;
teaduslikke töid — mis osalt on kujunenud juba monumentaalteosteks (nagu koguteos „Eesti“, „Eesti rahvalaulud I“ j. t.)
populaarteaduslike raamatuid — kooliraamatuid jne.

(Vt. lähemalt nimestikkudes, mis saadetakse soovijaile hinnata!)

Eesti Kirjanduse Seltsi raamatud juba üksi moodustavad soliidse ja mitmekülgse raamatukogu. Selle võib ka igaüks enesele muretseda, sest raamatud on odavad ja kõigile kättesaadavad.

Seltsiliikmeile antakse hinnaalandust 20%.
Seni on liikmeks ligi 200 üliõpilast.

EESTI KIRJANDUSE SELTS, Tartu, Lai t. 35. Kõnetr. 601.

Kolmas Tartu Laenu- ja Hoiu-Ühisus

Tartus, Suurturg nr. 8. — Juhatuse telefon 11-13. Üldtelefon 99.

Äriseis 1. mail 1929. a.

Aktiiva.			Passiva.	
Kassa ja jooksvad arved	Kr.		Osamaksud	Kr. 201.620.47
teistes pankades		84.278.39	Tagavarakapitalid	22.109.47
Väärtpaberid		7.819.60	Hoiusummad	1.936.811.35
Laenud		2.948.791.59	Asunikude ja riikliste lae-	
Korrespondendid:			nude kontokorrent	221.508.70
„Loro“		25.192.65	Kontok. ja rediskont	487.683.91
Vallasvara		13.198.30	Korrespond. „Loro“	822.70
Garantiid		152.349.03	„Nostro“	25.415.31
Muud aktivad		28.202.73	Garantiid	152.359.03
Maksud prots. ja komisjon		14.494.34	Väljavõtmata hoiusumma %/0	28.948.66
Kulud		26.492.42	Muud passivad	78.601.84
			Saadud prots. ja komisjon	144.857.53
		Kr. 3.300.819.07		Kr. 3.300.819.07

Ühisus võtab raha hoiule, annab laenusid välja ja toimetab kõiki pangaoperatsioone. Ühisusel on 3352 liiget vastastikuse vastutussummaga Kr. 1 008.102.35.

JUHATUS.

EESTI KOMMERTS PANK

Peapank: Tallinn, S.-Karja tän. 7

Osakonnad: Tartu, Viljandi, Pärnu, Valga, Petseri, Narva ja Haapsalu.

Telefonid: peapangas 1-57, juhatus 9-89 ja 22-09. Panga keskjaam: 6-13, 9-86, 15-07, 19-03, 19-62 ja 29-61. Telegraafi aadress: «KOMPA».

SISSEMAKSTUD PÕHIKAPITAL KR. 1.400.000.—

Võtab raha hoiule

Annab laenusid vekslite, obligatsioonide ja mitmesuguste väärtuste kindlustusel

Ostab ja müüb välisraha ja tšেকে, Eesti Hüpoteeqipanga pantlehti, Eesti 1927. a. välislaenu pabereid

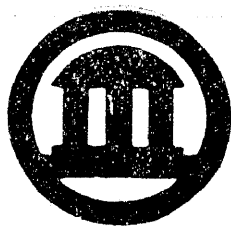
Saadab raha teistesse linnadesse kodu- ja välismaal

Toimetab kõiksugu pangaoperatsioone

Korrespondendid kõigis kodumaa linnades, alevites ja tähtsamates välismaa linnades

Kiire pangatalitus

PANGA JUHATUS.

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄALEKANDJA

Rootsi kuningas tuli oma kübara järele . . .

Meie maa on olnud mitmete tõmbtuulte ristlemiskohaks. Mitmed võõrad võimud on siin valitsenud ja vaheldunud, jättes meie rahva mälestusse pea kergemaid, pea sügavamaid jälgi.

Kuid kõige ilusama mälestise enesest on jätnud meie rahva-traditsiooni Rootsi rahvas. See on ainulaadiline ilmas, kus allunud rahvus nii apoloogiliselt suhtub valitsuselolnud võõra võimuga.

Oma ajaloo raskemal hetkil on Eesti rahvas sümpatiseerunud Rootsile kui sõbrale, kellega ta oodanud paremat tulevikku, et teineteisele kätt ulatada.

Kõige raskematel aegadel siis tekkisid rahva traditsioonis sümbolokujud — lootus eneseteostamise parematele aegadele ja mälestus sõbrast teisepool merd... „Kord tuleb Kalev... Siis pääseb meie rahvas vangist... Siis saab tulla Rootsi Kuningas oma siiajäanud kübara järele...“

Rahvatraditsioon ei küsi, kas tema illusioonid vastavad realiteetidele. Kuid tas ei puudu kunagi see ennustuslik osa, mille annavad neis esinevate tungide konkretisatsioonid.

Kui meie rahvatraditsioon on seadnud vastamisi Rootsi ja Vene mõõgad ning on otsustanud, et Rootsi mõök peab peale jääma, siis oli sellega otsus antud, millisena peab teostuma meie tulevik: kas jääme Sarmaatia ekspansioonialaks, või võidab Skandinaaviaga sümboliseeritud vabaduse ja iseolemise võimalus.

See teine on teostunud. Need alged, mida osutas Rootsi valitsusaja lõppjärgk meie maal — rahva- ja vaimuvabaduse suund — on paisunud elujõuks.

Kui nüüd on võimalus avanenud Rootsi Kuningale tulla oma peakatte järele, siis leiab ta siit kõige ilusama ja puhtama pärli, millega kunagi keegi monarh saaks kaunistada oma krooni.

See on see mälestus ja sümpaatia, mis on kujunenud ühe rahva hinges tema rahva vastu.

Seda peakattet võib ta kanda uhkusega.

Tegeliku autasu mõistest.

Eelmises „Üliõpilaslehe“ numbris „exkorporant“ tõstab üles küsimuse üldiselt tegelikust autasust ja eriti mensuuridest kui ühest duelli vormist, ning jõuab otsusele, et duell on sotsiaalselt hukkamõistetav.

Ei saa „exkorporandile“ keelata tunnustist selle küsimuse käsitlemises: ta on lühidalt ja reljeefselt sõnastanud pea kõik olulise, mis siiani duellile kui autasu vormile on otseselt ette heidetud.

Ei saa aga ka jätta konstateerimata teatud vastolu „exkorporandi“ kirjutise lõpptulemusis, kus ta duelli hukka mõistab küll eriti muuseas sellepärast, et siin võib hävida ühiskondlikult väärtuslik indiviid, kuid mensuurile ette heidab, et see polevatki kellegi duell, kuna siin vastased õieti kriimustadagi ei saavat! Seega siis, kui on elule hädaohtlik — ei kõlba, kui pole — ka ei kõlba.

On selge aga — et selline duellivorm, kus „mingisuguste oradega“ otsitakse mingisugust „pragu“, mida suuremalt jaolt ei leitagi, ei lohiks ometi sisaldada eneses mingit ühiskondlikku hädaohtu, poolte eluga riskimise seisukohast.

Ei arva, et see „exkorporandi“ vastolu ei oleks lahendatav ka antiduellantliku ilmavaate piirides, kuid näib, et hädaohu vastoludele sisaldavad juba iseenesest etteheited, mis duellile tehakse.

Pea iga antiduellant on valmis jaatama duellitarvet teatud juhtudel — on seega väikesel viisil ikkagi sagedasti duellant, nagu „exkorporantki“ jätab võimaluse

mensuuride puhul: „kui juba pidada, siis õieti.“

Viga ja arusaamatus seisab tavaliselt aga selles, et ei selgitata enesele küllalt täpsalt **duellimõistet.**

Seda ei ole teinud ka mitte „exkorporant“. Kui ta seda kaudselt teeb, siis väljudes keskaegsest duellivormist postuleerides, et ka praegusel ajal duelli pooldav ilmavaade peab ilmtingimata suhtuma asjasse, just sama keskaegse ideoloogiaga. See on aga põhiline eksitus.

Keskaegne duell oli kõigepealt sõda kahe isiku vahel, kus tähtis vastase füüsiline ületamine.

Teatud reservatsiooni lagedusega võime siin ka tõesti peale muu sisselugeda niisuguseid momente, nagu õiguse otsimine duelli tulemustest, või ka poole rahulduse saamine vastasele verise haava löömisest.

Nii ilma pikema jututa ei saa aga praeguste kultuurrahvaste juures maksvate koodeksite põhjal asja mitte võtta.

Õiguseleidmise momenti

ei ole praegusel duellil juba sellepärast mitte, et juba enne duelli, enne veel kui on üles tõstetud duelli lubamise võimaluse küsimus, fikseeritakse poolte süüde a u k o h t u poolt. Selle aukohtu funktsiooni on „exkorporant“ unustanud täiesti. Vanasti näit. lubas kohus duelli eriti just juhtudel, kui asi harilikus protsessuaalkorras oli lahendamatu. Siis jäeti asi duelli otsustada. Nüüd aga a u k o h u s alles peale asja sisulise lahendamise võimaldab veel soovikorral duellipidamise. Sellepärast on ka loomu-

lik, et nüüdsel ajal duelli puhul ei tuletata mitte enam meelde poolte süülasja sisulist külge, ei imestata ka mitte, kui just autasu nõudja ise kannatada saab, sest, kes ja kuipalju kummastki süüdi, see on juba ette selgitatud.

Samuti on lugu **satisfikatsiooni küsimusega.**

Väljakutsuja kui ka süüdlane pool (ka siis kui mõlemad süüdlased) saavad sisulise rahuldise, satisfikatsiooni juba samuti sama aukohtu otsuse põhjal. Kui nüüd rohkem haavatud poolele antakse võimalus valida aukohtu poolt, kas ta soovib suulist vabandust või tegelikku, „riistadega“ asja õiendamist, siis on selge, et valimisõiguslane ei arvesta oma autasu nõudega mitte kui mingisuguse tsiviilvahekorraga, kus tal pakutakse kahjutasuks kas andekspaluvad ja vabandavad sõnad või vastase keha, vaid ta valib sageli riistad just hoolimata sellest, et teab vastase üleolekut nii tehnilise virtuositeedi kui füüsilise jõu poolest. Mitte vastasele haava löömine ei anna siin rahuldise, vaid iseenesest see asjaolu, et sunnitakse vastast seisma oma püstoli või **mõõga ees.**

Sellega painutatakse vastane teatud määral oma tahte alla, sunnitakse teda ennast kaitsema, sunnitakse teda arvestama enesega kui vähemalt samaväärilisega, ja seda on rahulduseks küllalt.

Kui oleks siin tegemist ainult füüsilise rahuldise saamisega, haavalöömisega vastasele, siis peaksid ka duelli ja mensuurireeglid osutama mingisuguseid tehnilisi soodustisi autasu nõudjale. Need on aga üldiselt olemas pea-

miselt ainult autasu nõudja aktiivsuse rõhutamise ulatuses. Mitte rohkem. Võiksime sellest kõnelda duellipuhul vast ainult juhul, kui autasu nõudjale võimaldatakse esimene lask. Kuid seda tuleb ainult erikordadel ette, samuti nagu koha valimise eesõigus jne., nii et põhimõtte seisukohast need vaevalt arvestatavad. Kui ka mensuuril ongi väljakutsujal käiguõigusi 4:3 vastu väljakutsuja „kasuks“, siis on ka see puhtformaalne välispidistus, sest tegelikult oma käiguõigus näib statistiliselt isegi rohkem toovast enesele nahakriimustisi, kui vastase käigu puhul.

Seega langevad ära duellist nii õiguseleidmise kui füüsilise rahuldise momendid.

Nii siis peame duellimõistet fildse konstrueerima hoopis teisest seisukohast. Õiguse otsimisest ja füüsilise rahuldise, autasu saamisest võime kõnelda ainult väljudes duellist, kui kahe mehe vahelise auasja lahendamise moodusest. Seda duell ei ole. Vaid ta on pigemini kahe mehe

vahekorra uuesti jaluleseadmine.

Intsidendiga vahekord, seltskondlik läbisaamine puruneb. Intsidendi lahendamise aukohtu. Vahekorra uuesti jaluleseadmiseks näeb aukohus ette ainult teed. Need teed on puhtseremoniaalsed — vabandus, käeandmine või võimalus riiste valida.

Duell on ka kõige pealt tseremoonia.

Mitte tarve näha vastase verd, või vastast langemas, pole siin nii oluline, kui tseremoniaalne teineteise vastasseisimine, võimalus vastast tabada, või ennast tabada lasta. See mees mehe vastu seisimine iseenesest sellel

kujul on individuaalne väärtus, mitte duelli tulemus, seisku see siis nahakraapimises või eluliste organite tabamises.

Sellise tseremooniana oluline, tulevad duellile alles teisel plaanil juurde vähemolulised kõrvalmomendid. Üks neist on **sportlik moment.**

Tahe vastast tabada ei ole tingitud mitte niipalju enese

Purtse männik Lüganusel.

haavatud tundmise kihelusest kui sportlikust huvist vastasest (duellimitte auasjavastasest) jagu saada. Illegaalne ilma riiuasjata mensuur või duell kahe sõbra vahel olgu võitlus kõlvulistel või ainult sportdiriistadel on sama äge ja tegus, kui aukohtu poolt võimaldatud tegeliku auasja õiendamine. Sellepärast ei tule arvesse ka väljakutsumise korral vastaste võrdlev osavus.

Parema piljardimängijaga või osavama 66-e lööjaga pean isegi meelsamini maha ühe partii kui algajaga.

Muidugi teine lugu on duelli ja mensuuri puhul, siis kui üks pooltest on edeva kehaga kõdikartja. Suurem osa teab lohu-

tiseks, et näit. poks või jiu-jitsu on palju toorem ja vahest isegi hädadohtlikum sport kui näit. nahakriimustav mensuur.

Sama võib üldiselt ütelda ka raskemate duelli vormide kohta.

On loomulik, et ka praeguse kultuurtahte ja tsivilisatsiooni puhul peab iga mees iga silmapilk valmis olema oma tõekspidede kui ülesastumiste ja eksiuste eest heaseismiseks valmis olema riskima kas või eluga. Ja samuti iga mees peab omama küllalt enesesalgamist tarviduse korral enesemaksmapanemiseks ka keha turule viima.

Vahetevahel kere turuleviimine duellil täidaks oma ülesannet meie umbseks muutuda ähvardavas õhkkonnas hästi.

Duelli kui ka mensuuri puhul vastastel võimaldub mitmetegi alateadlikkude komplekside

ärareageerimine.

Igast tüliasjast tekib oma teatud kompleks vihatundeid, millele allasurumine kui ei vii otsesetele hingelistele riketele siis vähemalt soodustavad igasuguseid irisevaid hingelaade. Neid komplekse lahendavad ja reageerivad ära mitmed mitmeti: vanad naised ja voorimehed sõimavad üksksteist läbi, antiduellandid löövad pudeliga pähe või ajavad üksksteist vardasse ehk jällegi kisedavad politseid appi. Vähem tegusad avaldavad kurbi luuletusi, üldavad dünamideid, põevad kroonilisi opositsiooni- ja protestitõbesid jne. jne.

Ei ole sugugi halvem ärareageerimise moodus siis ka duellimaa riistadega asja õiendamine. Ka sellega ühenduses olev osalt füüsilise osalt psüühilise pingutus mõjub õige lahendavalt. Kui siis valitakse hädadohtlikum duellivorm, siis mitte niipalju raskema haavamise heakstegemiseks ras-

kema tüübilise vigastusega, kui just võimaluse loomiseks tugevamaks hingeliseks elamuseks. Eluga riskimine ei ole siht, vaid elukaotamise võimalus on ainuoluline.

Sellisenäe tseremoonia on sama õigustatud nagu kõik tseremooniad tundeilma enam mõjustavate sündmuste puhul olgu need pulmad või matused. Osavõtjate meeleoludesse tagasisurutavad tunded aidatakse ärareageerimisele tseremoniaalse pidulikkusega ja juhitakse teisele suunale.

Iseasi on muidugi duelliga, kui nähakse selles ette ühe vastase surmav haavamine. See on duellimõistes aga sama, mis näit. karistuste hulgas surmanuhtlus. Siin on juba juures teatud tapmise moment, ja sellel puhul on tegemist erinähtega, mida tu-

leb arvestada hoopis eriseisukohtadest, milleks käesoleval juhul puudub võimalus.

See ärareageerimise võimalus objektiivselt ja subjektiivne tunne vastast sundida relvaga enese eest seisma on asiolud, mis lubavad kõnelda duelli puhul küll rahuldise momendist.

See on psüühiline rahuldus, mida duell annab, aga mitte rohkem.

Muidugi võib üles tõusta küsimus, kas duellitseremooniat mitte asendada mõne teisega, vähem eluja nahakardetavaga. Kui sellest seisukohast probleemi seada, oleks asi loogilisem. Kuid siis peab juba ette arvestama, et ka iga uus tseremoonia vorm peab eneses sisaldama küllalt tõsist (resp. hädaohtlikku vihatunnete

puhul), et see ei muutuks janditamiseks, nagu näit. au- ja vahekohtud sageli antiduellantide vahel.

Kui duelli ühiskondlikult seisukohast võtta, siis kõige pealt tuleb arvestada tema vormide sellest kriteeriumist normeerimisega — hoiduda, et see ei muutuks ei üleliigseks mitte igal puhul tarvilikuks eluga riskimiseks, teiselt poolt aga ka mitte liiga kergeks relvadega janditamiseks.

Kindla vormina on duell täiesti mõeldav ka 20-da sajandi ilma-vaates.

P. S. Mis „exkorporant“ kirjutab mensuuride kohta Tartus *in concreto* on liiga kompotne hirmusilmalise luule ja liialdiste segu, selleks et siin midagi arutada. Duellant.

„Vana hea Rootsi aeg“

Keskmise rootslase efekujutused Eestist ja eestlastest.

„700 aastane orjapõlv“ ja „vana hää rootsi aeg“ on kaks „lemmikratsut“, mis õigelt teelt kõrvale veavad meie populaarset arusaamist ajaloost. Jumal tänatud, meil on 700 aastase orjapõlve kohta nüüd juba hakatud jõudma arusaamisele, et pole mitte ainult kahjulik ette laulda tervele ilmale, vaid et ka tuleb kahelda selle orjapõlve enese olnud olemises. Ei saa siin keelda ka tänu kindral Laidoneri kõnele mõni aasta tagasi, mille sirgjoones küll erutas teravaid lahkarvamusi mitmeski avalikus tegelasel.

Karl XI sügavate agrarreformide tagajärjel tekkinud võrdlemise lahedate talupoegade elutingimuste asemele asus laastav Põhja sõda ja kurvem Vene aeg meie rahva elus. Selles mõttes filosoferisid me esivanemad möödunud Vene valitsuse eel käinud suhteliselt häast Rootsi ajast. Ja neil oli selleks täieline õigus. Järeltulijad aga käsivad oma vanemate traditsiooni hooletult ja apoloogisee-

rivad 17. sajandi viimase aastakümne asemel kogu Rootsi aega, millegi pärast pidades teda paremaks ka Poola ajast. Meil ei tule meeldegi eitada suurt tähtsust, mis oli näit. Liivimaa Rootsi alla sattudes evangeeliumi usu püsimisel rahvahariduslikul alal, samuti fakti, et Gustav Adolf astus mõned otsused sammut talupoegade kaitsmiseks mõisnikkude vastu, näit. kaelakohtulise karistusõiguse talupoegade üle äravõtmine mõisnikkudelt. Kuid peetagu ka seda meeles, et Gustav Adolphi hääteod olid võrdlemisi kallilt korvatud talupoegade poolt.

Eriti Liivimaa Eesti osas oli suurem jagu maast Poola ajal kroonu omanduses. Kroonumõisades tavalikult oli talupoegade materjaalne olukord palju parem, nende kohustused kindlamini reguleeritud. Võime kõnelda isegi teatavast talupoegade kommunaalsest omavalitsusest põlaoaegsete kroonumõisade — staarostkondade all. Kroonumõisade olemasolu ker-

gendas omalt poolt ka eramõisomanikkude all olevate talupoegade olukorda, sest kui siin koormised muutusid liiga rängaks, võisid nad põgeneda kergematesse oludesse, mis mõisnikule ei olnud sugugi meelepärane.

Gustav Adolf kinkis pea terve riigi maa eraisikutele. Sellega ei läinud mitte ainult kaotsi ülaltoodud poolaegsed paremused talupoegade seisukorras, vaid endistele koormistele tuli lisaks see, et talupojad pidid nüüd maksma otseste ja kaudsete maksude (tolli poliitika) kaudu riigile suure osa administratiivse aparraadi ja sõjaväe ülalpidamiskulusid, mis enim saadi kroonumõisadest.

Rootsile olid n. n. välisprovintsid Ikkagi finantsilise ekspluateerimise objektiks. Nende maksutamise oli suhteliselt palju suurem, kui Rootsi emamaa juures, sest provintsid pidid kandma päale administratsioonikulude ka sääal garnisonis olevate sõjavägede ülalpidamise. Viimased aga asusid

rõhuvamas enamuses piiriäärsetes provintsid. Eriti raskeks läks nende ülalpidamine Liivimaal.

Kristiina, Karl Gustav ja mõlemad eestkostjate valitsused näitasid küll mitmel korraldavat kätt Eesti- ja Liivimaa suhtes. Enamal jaol puudutasid need korraldused aga rüütlikeisust ja linnu. „Maarahvas“ sai üldiselt võrdlemisi väga väikse tähelepanu osaliseks. Tema eest hoolitseti ainult niipalju, kuipalju jäi mahti teistest tähtsamatest toimetustest ja kuipalju see ei seganud teisi tähtsamaid arvestusi.

Need Põltsamaa talupojad, kes esimese Põhja sõja ajal 17. sajandi keskel ühenduses poolakatega tõstsid mässu Rootsi vastu, pööravad end küll hauas ümber, kui nüüd juubeldame „vana hää Rootsi aja“ üle. Nemat unistasid vist küll „vanast hääst Poola ajast“. Kui 1663 aastal oli karta sõja lahtipuhkemist Rootsi ja Vene vahel, oli Liivi kindralkuberner Bengt Oxenstierna aruande järele aadli meeoleolu küll soodus Rootsile, „kuid sellevastu muutus talupoeg trotslikuks. Ta ei soovinud midagi meelsamini, kui, et venelane tungiksmaale.“

Karl XI talurahvast puutuvatele reformidele võib tänu jagada ilma ühegi tagamõtteta, seda enam, et need palju rohkem kui seni ajalookirjanduses toonitatud, olid tingitud kuninga puhtplatoonilisest talupojasõbralikkusest, mis kohati võitis ka tema juures muidu esijoones maksvaid majanduslikke arvestusi. Kuid peetagu mees, et Karl XI reforme tuleb siduda esijoones tema isikuga, kuna ta kaastööliskonda osa enamil juhtudel piirdus absoluutse monarhi käskude täitmisega, — ka sellega, et kuningas — oma lähema ümbruse mõjul — loobus mõttest vabastada Liivimaa talupoegi.

Kuid Aleksander I võrdlemisi hää suhtumise pärast Baltimaade talurahvasse ei mõtle veel keegi pidada kuldseks tervet Vene aega, ei enne ega pärast. Tõmmatagu paralleel ka Karl XI ja Rootsi aja suhtes.

Rootsi aeg ei ole ajalooliselt kaugeltki läbi uuritud ja edaspidine uurimine toob kindlasti esile uusi fakte, mis muudab väga tähtsal määral kõogu meie arusaamist Rootsi

ajast. Tendents näib suunavat seda, et seni ka eesti ajalookirjanduses tublisti idealiseeritud Rootsi aeg saab palju tumedama värvingu.

Gustav V külaskäigu puhul saab üldiselt meile väga häatahtlik Rootsi ajakirjandus pikemalt kõnelema Eestist ja levitama teateid meie üle ka neisse kihtidesse, kus veel valitsevad äsjatoodud vaated. Rootsi lehtedesse pääsevad muidugi ka

kuigi ollakse veendumuses, et ta oma leiba ei teeni õigel teel, vaid kindlasti salapiirituseveoga Rootsi. Üldiselt aga olevat selles raskes saatuses märgatav Jumala sõrm, sest enne sõda Stokholmi külastanud parun Meyendorff (?) „aus Kurland“ olevat kannud oma nina aukartust äratava nurga all horisondilt. Muide aga olevat ta rääkinud sama palju keeli, kui iga

Navesti jõgi
Pärnumaal.

tsitaadid kirjutistest, [mis ilmuvad meie ajakirjanduse veergudel. Selle tõttu on meilgi teatav võimalus ära määrata seda Eesti kujutelmiseloomu, mis nüüd tekkimas keskmise Rootsikodaniku „tabularasa“l“.

Siin kohal olgu märgitud, et keskmise võrdlemisi haritud rootslase mõisted Eestist, kui ta just elukutseliselt lähemalt ei ole meiega tegemist teinud, piirduvad aurik „Kalevipojaga“ („Kalle på vägen“), tüürimees Sergoga ja — viimasel ajal ka sellega — et üks president, vist „Tenson“ või nii, olevat käinud Stokholmis. Individuaalseil juhtumel tuleb“ lisaks, et möbleeritud tuba väljaüüriv proua imestades lööb kaks kätt kokku korterit otsiva eestlase euroopaliku välimuse pärast, sest telefonil oma tulekut ette teatades pidi ju külaline olema „aus Estland“, s. t. „ein Orientale aus Japan oder aus China.“ Harilik surelik jätab uuduliku keeleoskuse ja Eesti õige asukoha äramääramisel tekkinud väsimuse tõttu lahke proua rahulikku veendumusse, et ta ees seisab venelane. Enam levinenud on aga arvamine, et „estländere“ (eestimaalased) kommunistide tõttu on kaotanud oma mõisad, lapsed ja muu varanduse. Selle tõttu koheldakse teda ka kaastundlikult,

teinegi eestlane.

Rootsi rahvas omab, kuigi meie maitse jaoks veidi kitsarinnalist, ometi vana kultuuri. Niisugusena on tal niikuinii olemas dispositsioon üleolekutundeks à la Meyendorff teiste vähemate ja nooremate rahvaste suhtes. Hakates otsima endale sümpaatiat rootslase juures sellega, et täname teda ajakirjanduses Rootsi aega liialt ülistades rootsiaegsete meile enestelegi veel problemaatiliste massiliste häätegade eest, riskeerime sattuda tema silmis soomlaste seisukorda, kellest arvatakse, et kõik mis neil häd on, on nad saanud rootslastelt.

Rootsis viibival eestlasel, kes ei taha tekitada enese kohta eelarvamist, nagu kuuluks ta mingisse inferioroorsesse raassi on kõige kasulikum enne kui kukk kireb kolmandat korda, kuus korda maha salata vellesid teisel pool Soome lahte. Samuti võib soovitada omavahel eesti keelt rääkides hoolega hoiduda tarvitamast arvsõnu „üks, kaks, kolm“ ja sõna „mark“, mida tuntakse soomekeelsetena. Kui aga eestlasel on välja arenenud pisuke hõimutunne, siis tarvitatagu järgmist stiili: „Vaadake, härra major, siin on tingimata väike eksitus, et soomekeelsed soomlased ei oska lugeda ega kirjutada. See võib

olla võimalik, et rootsikeelsete hulgas on enam kirjaoskajaid. Kuid minu teada loevad ja kirjutavad 99,7%. Mäletan seda sellepärast täpselt, et meil kirjaoskajaid on just null koma kaks protsenti rohkem." (Arvused võib vabalt valida.)

Karl XI-le õigustatud komplikimendite ütlemine ei ole muidugi nii suur häbematus, kui seni veel olemata kavatsus püstitada sümpaatilisele monarhile Stokholmi a us a m m a s t. Stokholmis leiduvad nimelt Karl XII kõrval, kes Poolas loorbere lõigates jättis meie maa venelaste rüüstata, monumendid mitmesuguste, ka tähtsusetu Karlidele, kuid mitte üheteistkümnendamale, kes veel praegu sääli üldiselt vihatud. Muidugi ei tabaks püstitamise korral monumenti Landeswehri hausaamba saatust. Rootslased reageerivad sellegi päale kindlasti kultuurilisemalt, tõenäoliselt Vaasa ordeni andmata jätmisega ausamba annetajatele.

Need märkmed ei taha sugugi olla dissonantsiks selle sõbraliku tooni puhul, millega me ajakirjandus kahtlemata vastu võtab Gus-

taf V. Sümpaatia äratav sümpaatiat ja vastastikku sümpaatses õhkkonnas on kergem sõlmida tingimata tarvilikke lähemaid sidemeid kahe rahva vahel, olgu need kultuurilised, majanduslikud või poliitilised. Rootsil on meiega olevikus ja lähemas minevikuski küllalt kokkupuutumispunkte, millest kuidagi ei saa mööda minna sümpaatia tundeta. Kokkupõrkamispunkte on ühiste huvide kõrval minimaalselt. Kõigile sellele võime küllalt rajada oma sümpaatiaavaldused. Üleliigne on aga liig tihedates värvides sellele lisa otsida kaugemast minevikust, mis meile enestelegi tume. Kasu asemel võib see tuua ainult kahju. Sel teel võime küll võita Rootsis neid ringkondi, mis meist veel palju ei tea, teataval määral oma poole, kuid ühtlasi riskeerime kaotada nende juures oma prestiihi. Varem või hiljem jõuame ka ise selgusele oma ajalooost Rootsi võrvalitsuse all. Arvatavasti saab see pilt olema tumedam, kui kujutame teda ette praegu. Tahes või tahtmata tuleb siis võidelda tulevikus nende müütide vastu, mis me ise oleme asetanud Rootsi rahvusteadvusesse. Ühisele asjale see kasuks ei ole. Parem siis jääda juba praeguste müütide juurde Sergost, Meyendorffist ja Orientaalidest.

...Sest meeeldi maanteel ma tant-sin... (mehel on kaks mütsi, ei mitte haavata ei valget ega värvilist).

Ju-Va, ein Orientale aus Japan oder China.

Matkamõtteid.

Ksv! ksv! — Suveks hulkuma!

Jälle on möödunud talv oma õpingute ja askeldustega Tartus. On alanud tudengite puhkeaeg, mis küll väga paljudele ainult töö vaheldust pakub. Suur hulk peab ju ise hoolitsema oma majandusliku külje eest ning ei saa seepärast suvipuhkust nii veeta, et ammütada küllaldaselt värskendust ja jõudu eelseisvaks talviseks tööks.

Kuid on küllalt neid, kes oma äranägemise järele võivad sisustada vabu suvepäevi. Ning paljud neistki, kes sunnitud töötama kas võoraste juures või vanemate kodus, leiavad hää tahtmise juures päeva või teise, koguni nädala, mille veetmise üle ainult enesel õigus otsustada.

Kuidas aga veeta seda vaba aega,

see on küsimus, millele mitmeti vastata võib. Enamikul üliõpilastest puudub eriline matkahuvi. Kui Tallinna kärarikust

suudetakse asetada Pärnu mereõhuga, siis jäädaksegi selle juurde. Ei tunta tarvet laskuda mööda mere-randa lõunasse — Uulusse, veel kaugemale Häädemeestesse — põlisesse luudestikku. Samuti rahuldutakse, kui Lavatse järve ümbrus vahetatakse Põhja-Eesti rannikuga Künnapõhja kohal. Imetletakse kindlasti paekalda suurejoonust, hääli juhul külastatakse koraks ka ehk Oru valendavat lossi. Kuid kas jõutakse tutvust sobitada Ukuoruga või Vaivaru-Sinimägedega, seejuures võib juba kahelda.

Võib nädalaid hulkuda päikeseküllastel suvepäevadel mööda kodumaa ilusamaid kohti, ilma et kohtaksid ainustki omasarnast hulkurit-tudengit.

Rääkimata veel sellest, kui juhtuvad olema sajused ja villud ilmad ning kui porine tee läbib enam kõrvalisemaid ja tagasihoidlikumaid maastikke.

Ometi peaks matkamine üheks olulisemaks osaks üliõpilaselust olema. On ju tudengipõli viimane lüli noorusest, mille jooksul ollakse küllalt liikuv ja vastuvõtlik uutele muljetele. Hiljem, kui astutakse ellu, oma kutseala juurde, osutub aeg selleks liiga napiks.

Matkamine kasvatab iseloomu kujundades algatus- ja otsustusvõimet, süvendades tahet ja püsivust. Muidugi võidakse sellele vastu vaielda. Öeldakse, mida suudab anda siis

lonkimine ilma ilmaga

niisugust, mis iseloomule erilist positiivsust lisandaks. Kuid matkamine ei ole kaugeltki mitte lonkimine. Matkamine on liikumine uues ümbruses, selles orienteerumine ja kohanemine, selle mõistmine ning omastamine. Matkamine võimaldab hetkeks välja astuda sellest ümbrusest, milles

veedame enamiku omast ajast, kas õppides või aga teotsedes juba oma kutsealal.

Matkamisel peab arvestama ka igasuguste ebamugavustega ja ettenägematustega. Sageli tabab teel

vihm,

kuid sellele vaatamata tuleb saavutada püstitatud siht, tuleb isegi õõbida lageda taeva all. Kui see juhtub üks kord; juhuslikult paariks päevaks matkama minnes, siis moodustab see muidugi ainult huvitava vahejuhtumise ning sündmuse traagilisus kaob asja koomilisusse. Kuid kui see korduvalt juhtub ajal, kui nädalaid tuleb veeta võõrastes oludes, täna siin, homme juba mujal kui saavad protesteerivad liig suure arvu kilomeetrite õgimise vastu ja kui selle juures kõige kiuste peab püsima ja püsibki lustlik meel, siis peab tunnistama, et see

Ei usuta millegi pärast seda, et matkamine, kui see ka ainult lühemat aega kestab, kui see ka ainult piiratud oludes sünnib, et ka säärestel matkadel õpitakse ümbrusse avaramalt ja otsesemalt suhtuma, hinnatakse nähtut õiglase ja soodustatakse õigete võrdluspiltide tekkimist. Matkaja tunneb, kuis ta lähemale tungib

hoidlikumas putukas, ei suuda tabada elu hoogsust ja tempot, mis leidub metsas ja niidul igal sammul. Kõike seda õieti jälgida suutes aitaks see eemale peletada neid rohkeid mõtteid ja kõnelusi elutüdimusest ja mõttetusest, mis nii laialt maad võtmas.

Oleme jõudnud juba nii kau-

Uulu
mererand
Pärnumaal.

Lavitse järv
Võnnu kihelk.

nõuab ning ühtlasi kasvatab iseloomu teatud joonte tusedust ja ilmekust.

Tudengite hulgas on paljusid, kes olles juba teisel või kolmandal kursusel, ei ole peale oma kodukoha ja Tartu muid kodumaa kohti külastanud. Vaatamata sellele, et ei nähta küllalt objektiivselt oma ümbruse olusid, rutatakse esimesel võimalusel kaasa mõne suurearvulise välismatkaga. Kuid kui küsitleda neid kogemuste küllaseid elumõistjaid — välismatkajaid, kes kodumaal ainult pikeemat iseseisvat retke teostanud pole, siis ei saa neilt tõesti mingit sisulist vastust. See on ka arusaadav, kui ettevalmistamatult asutakse ülesande kallale, nagu seda on klireiseloormuline välismatk, millel lühikese ajaga tuleb vastu võtta rikkalik muljete sari.

elule, õpib seda paremini mõistma ning teotsema neil aladel, mis seotud üldhuvidega ja kasulikusega. Loobutakse puhtsüdikust seisukohast ning veendutakse, et on olemas veel teine ilma suhtumise võimalus.

Matkamine viib

tagasi loodusse,

millest võõrdumine meidki ähvardamas. Viibime ju enamiku aja aastast nelja seinavahele. Harjume sellega sedavõrt, et ei tunnegi enam tarvet suurema vabaduse järele. Lõdveneb side edasiruttavate pilvedega, unustame nendega jutlemise ning võõraks jääb vete nõrjuv muusika keset rohelist metsapalistust. . . Unustame tähele panna ilu, mis peitub igas väiksemas õies ja tagasi-

gele, et looduses viibimine on saanud kitsapiirise tõlgitsuse: loodus on muutunud ainult dekoratsiooniks, mitte huvikeskuseks. Veedetakse päev või teine näiteks Pühajärvel aerutades, Hobuse mäelt kukerpalli alla lastes, öösel Otepääl makaroonitades ning lõpuks jõutakse väsinult ja roidunult Tartu tagasi. Sarnase matkaga loodusesse saavutatakse

«üks hää äraolemine»,

kaasatoodud muljed piirduvad aja sisustamisega osavõtjate poolt, mitte aga loodusest enesest, milles viibiti.

Jätkugu neist üksikuist katkeist, et tähelepanu juhtida matkamisküsimusele.

Mööda maad ja linnu laiialvalgunud kaasvõitlejad! Püüdkem leida vaba aega suvel, et matkata mõnes kodumaa seni külastamata nurgas, katsugem tungida selle omapärasusse, võrreldgem seda seni nähtuga, püüdkem tabada temas peituvat ilu, suutkem matkadel esinevaid raskusi võtta veetlevustena! Kui siis tagasi tulla sarnaselt matkalt, kas ei ole siis igaüks osalejaist rikastunud püsivate mälestustega ning kas ei ole tekkinud tahe jälle tagasi pöörduda sellise mustlaselu juurde, kus täna ei tea, mis homme päev toob!

K. Orviku.

Turu linna juubeliks.

Turu tähtsus Soome ajaloo. Ühiseid jooni Turul ja Tartul.

«Üliõpilaslehele» kirjutanud Henrik Sepp.

Vanim Soome linn Turu pühit-
ses oma juubelit.

Turu ajalugu on tükk Soome aja-
lugu ja eriti veel huvitavamad ja
ulatavamad osa Soome ajaloo.

Turu asend on vanematest ae-
gadest olnud eriti soodus kauban-
duslikuks liiklemiseks. Juba enne
linna asutamist on võõrad Turu
läheduses olevaid kohti üles otsi-
nud. Kõik tähtsamad Läänemere-
l liiklevad rahvad ja võimud on pi-
danud selle kohaga sidet. 13. sa-
jandi 30. aastates sai Turu asupai-
gaks koht, kus ta praegu asetseb.
Selle kohaga löid sidemed Ojamaa
ja Põhja-Saksa kaupmehed. Saksa
kaupmehed löid kodanikkudena eriti
muidugi kaupmeestena tähtsa sei-
sukoha vanemates Soome linnades,
Turus ja Viiburis. Selline seis-
koht oli neil peale Soome ka Skan-
dinaavia linnades. Ja alles 15. sa-
jandil peale Brunkebergi lahingut
hakkas sakslaste mõju Soome ja
Rootsi linnades hoogsalt kahanema.
Rootsis tungis järkjärgult mõjuvõi-
mule Rootsi rahvus ja Soomes
Soome ja Rootsi element. Võõrad
tõrjuti eemale linnade omavalitsu-
sest, ka kauplemises tehti kitsen-
dusi, eriti muidugi siis, kui võõrad
ei kuulunud oma linna kodanik-
kude hulka. Ka linnades enestes
kaotasid nad aegapidi õigustatud
seisundi. See on iseloomuline mit-
mele tähtsamale Rootsi linnale, sa-
muti ka Soomes Turule ja Viibu-
rile. Juba 15. sajandi teisel poo-
lel hakkab minema Turu linna oma-
valitsus Rootsi-Soome elemendi
kätte ja Rootsi-Soome element are-
neb aegapidi suur kaubanduses ja
meri kaugeliiklemises. Esimesed
sammud on võrdlemisi arad, sest
kogemused pole suured, ka pole
kapitali tugevus suur. See on aja-
järg, kus Rootsi-Soome element
teeb Turus ja Viiburis majandus-
kultuuriliselt jne. tähtsaid edu-
samme.

Turu sidemed Eestiga, eriti Tal-
linnaga, on vanad ja kestvad olnud,
esmajoones muidugi tolaeagse Ida-
Baltikumi ühe tähtsama kaubalinna

Tallinnaga. Tallinna ja Tartu män-
gisid Hansa-Vene kaubandusli-
kus liiklemises tähtsat osa ja
15. sajandil olid nad mõlemad,
eriti aga Tartu, kes juhtivat osa
etendas Novgorodi Hansa kon-
tori valitsemises. Sel perioodil ja

Ukuoru juga Põhjarannikul.

varem oli Turu alalises sidemes
Tallinnaga ja Tallinna oli peamiselt
selleks kohaks, mis Turu kauban-
duslikku liiklemist Venesse ja Hansa
linnadesse ja mujale Läände peale
Skandinaavia maade oma kontrolli
all pidas. Alles hiljem, 15. sajandi-
l, eriti 16 sajandil jne., astus Turu
aegapidi enam vahenditusse side-
messe Läänega. Tallinna kõrval
hakkavad Turu suurkaupmehed pi-
dama ka otsemaid sidemeid Dan-
zigiga, Lüübekiga. Hansa aeg oli
Tallinna ja Tartu kaubanduse hiil-
geaeg, kunagi hiljem pole need
kaks linna sama võrra kui Hansa
ajal oma käes pidanud Lääne-Eu-
roopa ja Ida-Euroopa vahelist transi-
iti. Transiit-sadamana ületasid
eriti väljaveost Tallinnat vene aja
lõpul Peterburi, Odessa ja Riia.

Arusaadav siis ka, et Tallinnal

pidi Hansa õitseajal olema Turu
linna peale tugev mõju. Tallinna
rahalgi oli Soomes sel perioodil
üsna tähtis osa, olgugi et Turuski
loodi oma raha. Eriti intiimne näib
olnud olevat ka muidu side Tal-
linna ja Turu vahel. Tallinna ko-
danikud siirduvad sagedasti kui
see neile tulusam Turusse, nii jälle
vastuoksa Turu kodanikud lähevad
üle Tallinna. Tartuga pole Turul
olnud Hansa ajal erilisi lähemaid
sidemeid. See on ka loomulik,
sest Tallinna oli ju Turule lähe-
mal, ja pealegi oli Tallinn Hansa
ajal Venesse ja Läände minevatele
laevade peatuspaigaks, lähemate
kaubanduslike sidemete jaoks
oli aga Tartu liiga kaugel.

Turu tähtsus on ka muidu Soome
jaoks keskajal suur. Ta oli maa
tähtsam administratiivne ja kul-
tuuriline keskus ja sarnasena oli
tal suur osa etendada Soome aja-
loos.

Vaasa soost kuningate ajal säi-
lub Turu tähtsus, olgugi et nende
ajal tekkis Soomes hulk uusi linnu,
nende hulgas ka hiljem Turu linna
võistleja Helsingi, kuid ka nende
valitsuse ajal jäi Soome väliskau-
bandus jne. esijoones küll Turu ja
Viiburi ülesandeks.

Huvitava episoodi Turu ja Soome
ajaloo moodustab Gustav Vaasa
poja Johani viibimine härtsogina
Soomes. Näib koguni nii, et härt-
sog Johan korra on unistanud mingi
ühisest Soome-Eesti Liivimaa
riigist. Igatahes oli ordurliigi kok-
kuvarisemisel tema huvi maade
vastu siinpool Soomelahte suur.
Abielludes Eeriku keelu vastu Si-
gismund II August õega sai ta an-
tud laenu eest pandiks Eesti- ja
Liivimaal lossi, kuid kaotas need
ja sattus isegi Eeriku kätte vangi.
Ja sellega oli Johani unistus lik-
videeritud.

Ka 16, 17 ja 18 sajandil püsib
Turu tähtsuse poolest Soome lin-
nade eesotsas, olgugi et kaugel
kaubanduslikus liiklemises teda
näis ületavat Viiburi. Turu oli ka

Dekaan prof. K. Ramul 50-aastane.

Prof. Konstantin Ramul, kes 30. mail pühitses oma 50. sünnipäeva, on saanud oma arvurikka üliõpilaspere sümpaatsmaks õppejõuks. Juba 10 aastat on prof. K. Ramul erilise innuga juhtinud ja õhutanud oma õpilasi filosoofiliste probleemide, eriti aga eksperimentaalpsühholoogiliste küsimuste, teaduslikule lahendamisele ja uurimisele nii loengute kui ka praktikumite kaudu. Tulevastele pedagoogidele on ta avastanud lihtsaid ja selgejoonelisi meetodeid psüühiliste nähete näitlikuks ja huvitavaks käsitluseks inimhinge mõista-tahtvaile noorile. Üliõpilasi pole mitte ainult köitnud jubilariga prof. K. Ramul'ilt saadud teaduste varad, vaid nad on leidnud ka temas alafi vastutuleliku ja häätahtliku juhi, kes igale üliõpilasele jagab oma nõuandva sooja sõna stuudiumi ja ka edaspidise tegevuse alal.

Südamlikum õnnesoov jubilarile!

50. V. 29.

sel ajal Soome valitsemise hiilgavam keskus. Ta sai ka 1623. a. õuekohtu, nii siis maa kõrgema kohtuasutise ja 1640. a. ülikooli.

Järelikult on 17. sajandil Turu ja Tartu ajaloos mõnesuguseid ühtlasi momente, sest ka Tartu sai maa kõrgema kohtu ja õppeasutise, mille ta aga Rootsi aja lõpul ajutiselt kaotas, kuna Turu ülikoolist ilma jäi 19. sajandil. Nüüd aga on Turus kaks ülikooli: Soome ja

Rootsi ülikoolid, ja Turu mõju Soome vaimuelu peale on tugevasti tõusmas ja sellega on Turu kaasvõitlejana astunud uuesti Tartu kõrvale. Sidemed Turu Soome ja Tartu ülikooli vahel pole puudunud, muu hulgas võiks mainida, et endine Tartu ülikooli professor Kalle Väisälä on Tartust Turusse siirdunud. Loota on, et tulevikus need sidemed aina tugenevad. Vaimline Tartu tunneb vaimlise Turu

vastu suurt huvi, nii esimene kui teine on oma rahva teenistuses. Soomlus ja eestlus, Soome ja Eesti teadus on mõlema ideaalid. Mõlemal linnal on pikk arenemisaste ja suured teened rahvaharidusliku ja rahvusliku idee teenistuses.

Kõige selle nimel tervitab Tartu Turu linna tema tähtsal päeval.

Laastuleide.

Ignorants asjus, mis ei kuulu eriala, näib aegamööda saavat eriteadlase eesõiguseks. Seda priviteegi kasutavad meie noored teadusejüngrid eriti ohtralt. Ning püüab keegi neid sellelt rindelt süüdistada, siis viidatakse julgelt kõrgesti õpetatud eeskujudele. Enamasti on paratamatuks järel-duseks üldharidust ja üldhuvisid suretav kitsarinnalsus ning ahta-võitu horisondid.

Väär on samuti universaalne diletantism, see kõikteadmise ja

mittemidagiteadmise kummaline ristsugutis, mis rööbiti arenedes meie ajalehenduse teatud osa ameerikastumise resp. bulvaistumisega on juba sügavaid juuri ajanud akadeemilisse perregi.

Aeg on lahingusse minna nende ebajumalate vastu!

*

Poliitilisele erakondlusele ei tohi maad anda üliõpilasorganisatsioonides. Olgugi et on meelitatav poliitilist samameelsetega.

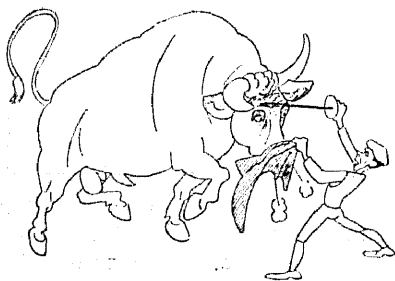
See on meie vajaduste vaid ühekülgne rahuldamine. Poliitiliste vaadete mitmekülgsusst vajame just vaimlise helevuse loomiseks ja säilitamiseks ning iseendi veenete alaliseks värskendamiseks ja asjakohastamiseks.

Üliõpilaste organisatsiooni-elu kujundab erinevaist oludest päritud sõpruskondi. Sõprus ning kaasvõitlejalikkus elab ülikoolipäevad üle. Olgugi hiljem endised kaasvõitlejad-sõbrad siirdunud poliitiliselt vaenulikesse laagrisse,

olgugi nad eluteede sunnil üksteisest eraldunud, ometi on ühised mälestused ja ühised „head võitlused“ tugevaks seoseks, selleks erapooletuks maaribaks, kus meeleldi kohatakse.

Kuipalju ei vähenda võitlusekibedust veendumus vastase aulikkuses ja kaasvõitlejalikkuses suurte ühiste tähiste hääks, millede poole kiputakse aga iseteid! Kuipalju peristab erinevate sotsiaalsete elementide korrapärane ja sõbralik kokkupuutumine rahvahinge ühismõtte tekkimist! Kuipalju kasvab sel teel tolerant, mis muidu ähvardab katkeda ülepigutatud vibuna! Kes teab, kes suudab kõiki seda vaagida ja arvutada!

Horror coloris. 1.
Bovismus.

Härga ärrifatakse punase värviga.

Kui püütakse poliitiliselt klassitada meie üliõpilasorganisatsiooni, siis tuleb iga sarnane katse *in extenso* lämmatada.

*

Üldisimalt haarates ollakse kaasvõitlejad suurte ühiste eesmärkide poole. See ei pea aga mingil moel tähendama erineva, individuaalsuse kalduva kaotamist. Lähikaudu sama väidaksin organisatsioonide suhtes. Näib, et mõnes suhtes avaldatakse liialdast survet üksteisele, taotletakse liigset uniformust. Kas ei jälgitata sellega pimesi ebaõiget sihti: kõigi sarnastamist. Selle asemel et kristallida ja viimistleda erinevat!

Kas ei olda pahatihti vaimliselt, ilmavaatelt ortodoks ja moenarr. Vaadeldes püksi- ja kuuelõikelt sarnanevat mannekeenikollektsiooni jalutlemas, kisub midagi tahtmatult

vabrikumärki otsima ka isikuis. Ometi ei sobinud igaühele oksfordpüksid või bostonkrae.

Päästkem end ühtlasi vaimlise moenagi seisukorrast, millele on riputatud hüpermodernismi ja ultamontanismi moekohaselt pressitud kaltsud! Olgu meil, kus tööline olukord ja läbimõeldud kaaluftlus nõuab, julgust, olla ka konservatiivne ja reaktsionäärne!

*

Kõneldakse alataha haritlaste üliproduksioonist. Väidetakse kohti ja leiba ei jätkuvat absolveerinuile ja promoveerinuile.

Kas ei tuleks jätta juba sarnane jutt! Eks ärata sarnased väited jubeda tunde: jännata mikroskoobiga, töötada lantsetiga, tuhnida arhiive ja tekste, vaagida retorte, arvutada orbiite, vahmeldada mööda maid ja teid — kõik ainult selleks, et saavutada ametit ja leiba!

Horror coloris. 2.
Kalkunismus.

Ka kalkun saab vihaseks, kui ta näeb punast kas või ainult seelikus.

Aga huvid, valmustus, universitaalsitterarum? On's aeg neid heita romantiliste ja arhailiste esemete kolikambrisse?

Kas Teie ei püüa siis kõrgusile? Või on see väline siit vaid teiste näitamiseks, teil endil aga teistsugused teotsemismotiivid? Olgem siis vähemalt avameelsed! Ütelge, mis on teie Cabo di bona Esperanza, ja ma liitun või kõnnin iseteid.

Olen kohanud mõnd „igavest tude ng it,“ kel igaühes on peidetud olnud rohkem sädemeid, hinge ja elu, kui mitmes absolveerinus ja promoveerinus kokku. Nad on peaaegu alati olnud enda suhtes nõudlikumad kui teiste vastu.

Lubage neid „studeerida.“

Nad on põrm, see haputaigen, mis helevustab, sütitab ja valgustab. Olgugi et nende saatus võib näida kurvana:

Pahatihti on nad lambid, mis teiste eest läbi põlevad.

Paraku on neid omanimeliste seas vähe.

Äрге laske rõõmu kiratseda ega surra! Kõik saavutatavad maised varad ei suuda asendada rõõmsat meelt ja optimistlikku teotsemist. Teaduski olgu vaid rõõmus teadus.

Naergem! Sest naer on rõõmu väljendusviise. Kuid on naeruliike, mis närtsitavad õisi ja suretavad südameid. Kas ei ole seda väljanaermine, teise üle naermine? Sageli ei märkagi kuidas teie teisi naerate. Eks ole „haasimine“ enamikult teise väljanaermine, teise üle hirvitamine? Aga kui teine on väärtuslik inimene! Nimelt tõsiselt väärtuslik kaasvõitleja, kelle väärtus kindlasti ei sõltu vaid sellest, et ta iga kahe tunni takka joob kohvi või odramahla. Mida teie siis teete? Kas annate iseendale sellest küllaldaselt aru?

Horror coloris. 3.
Medicinismus.

Motto: Akad. Arstiteaduse Selts keelas 23.4 koosolekul ära oma ekskursioonist osa võtta värvimütsides.

Mõni valgemuits satub päris maru ükskõik milliste värvide peale.

Ärgem naergem selle üle, kellega keskusteleme! Naerame temaga pigemini ühes! Eks me naera narride, tõlplaste, rumalate, saamatute üle. Eks me naera kaasa võluvate kõnelejate, lemmik-kirjanikude, sõprade ja armsamaga.

Ooberid naeravad tõusiku üle, hädad kaasvõitlejad naeravad üksteisega kaasa.

Kui sa naerad minu üle, siis on vaid sinul mõnus. Ent see on borneeritud, läpastedud ja mürgitatud mõnu. Kaasanaermine ajab jälle õisi puhkema ja elustab südameid. Naergem siis kaasa, sest kaasnaer on vaimuhevuse ja rõõmu väljendumine!

Aga „haasimine,“ mis on siis „haasimine?“

*

Loogem võluv kogu üliõpilaslaule, meie metsade ja nõmmede paanühümne, rannikute ja merede tormilaule, kodukülade südamehüüde ja rahvaelu

hingekaja neil põhiviisidel, mis panevad meie noori hõisklema.

Senini on meie üliõpilaselu olnud vähe loov ja väikese oma-

Illustratsioon üliõpilaslauludele.

... Olen mitmes linnas käinud mitmes ülikoolis ka.

K. K. „Pallas'e lõpetajate tööde näitus.

19. maist — 2 juunini 1929. a.

Kõnesolevat näitust, järjek. kuendat k. k. „Pallas'e“ lendu, külastatuna peab jälle häämeelega mainima: meie ainukese kunstikooli töö ja kasvatus on annud alati häid tagajärgi. Ei tarvitse võtta seda meelitusena, vaid, tuletagem meele üksikuid nimesid, nagu Viiralt, Sannamees ja rida teisi, kes käesoleval ajal kui parimad kunstnikkonnas figureerivad ja keda k. k. „Pallasel“ on kord au olnud oma õpilasiks nimetada. — Nii ka praegused noored kunstijõud võivad pea meie meistrite ridades seista lõpetajaid on seekord kuus — neli maalijat ja kaks skulptori.

Enne kui asuda käesoleva näituse vaallusele, tuleks eeskätt peatuda Volde mar Rosenberg'i juures. See varalahkunud noorkunstnik hävitas temale pandud lootused, kuna teda peeti Veber'ile järgnevaks maali jaoks „Pallas'e“ lõpetajaist. Need ligikaudu paarkümmend väljapandud maali tõendavad tema suurt tõövõimet ja virtuoslikku oskust, suutes iga tööga vaatlejat üllatada. Seistes lähedal prantsuse 19 sajandi kunstile, ei või siiski öelda, et ta täieliselt oleks selle mõju all. Vaadeldes näit. ta kaidiseid, leiame neis lihtsalt, kuid äärmise oskusega edasi antud materjali, ehk jälle ühitas koloriidid läbi viidud maastikud ja sünged kompositsioonid. Need tööd räägivad palju ja seda imelikum näib tema enesetapp.

Nikolai Kummits'a, kes võib olla pisut mõjutatuna oma kaaslõpetaja Rosenberg'ist, töödes leiame siiski tublisti omapära. Ala, milline K-1 tugevam, oleks kompositsioon. Sellest parem töö „naine ja kass“ (3), küllalt iseloomustav ja küpsena mõjuv. Võiks veel mainida ka 5. ja 6. Maaliliselt rahulikuna mõjub interjööri (9). Portreedes ei paku K. palju. Rahutu ja pinnaline on ka üks maastik (8), kuna 7-ga võib enam-vähem kuidagi rahul olla. Mainida oleks veel tuši joonistusi, kuid nende mõju oleks veelgi suurem radeeringitena.

Teist maalijat, Juhan Nõmmikut, vaatlend juba kui omapärasemat esinejat. Tööd on värsked ja küllalt osavalt on lahendatud valguse ja varju probleeme (Kalad 52.). Kaidistest väärivad veel tähelepanu 49 ja 51. Samasuguse jõuküllusega figureerivad kompositsioonid ja maastikud. Esimesest on nimetamisvääri 43 ja 46., maastikest paremad 37., 39. ja 40. Ala, millega nähtavasti üldiselt hakkama ei saada, on portree. Ka N. juures on portree vähese tähtsusega, kuna rahul võib olla ainult portreemaali 35. ja — joonistuse 53-ga.

Vähe pettumusi valmistab Juhan Piits'epp. Kuuldavasti on käesolevad tööd küll juhuslikud, kuna paremad viibivad Pariisi näitusel, ometi oled P. kuidagi pettunud. Nii asunikud (69), on äärmiselt esiletikkava

päraga. Laulame Varandizist ja Temesvarist, veel rohkem vast Jusckentalist ja Regensburgist ning Rheiniäärseist veinilaist.

Aga Kvistental ja Ranna, Peipsi ja Kuusnõmme, Peravalla ja Vilsandi ning paljud, paljud teised, miks ei ole ükski neist üritanud laulma! Tudengi suvematkad, kodumaa näitsikud, kuhu on unustanud need meie üliõpilaspoeetid.

Loogem siis võluv kogu meie üliõpilaslaule, meie metsade ja nõmmede paanühümne, meie üliõpilashinge tormilaule. . .

Ent ärgem neid trükkigem ega kirjastagem, et nad ei oleks iga banaalse suu jorutada. Degradeerige need magister-cantandid, kes seda on teinud või teevad.

Meie laulud olgu meie kallisvara, mida õpetatakse ja õpitakse põlvest põlve.

Edg. K.

kahe figuuriga pinnaline, värvides kohati isegi valus silmadele Sama võiks öelda „naine lapsega“ (70) kohta. Enam-vähem rahuldav kompositsioonidest pillimehed ja figuurid (66) ning portreedest 69. Häid eeldusi annab P. pastellmaastikkudes. Mõnda vaatad juba suurema rahuldustundega.

Skulptoreist tuleks nimetada eeskätt Artur Mihelsoni, kui tugevat vormitundjat, mitte just eriti aga kunstitõlgitsejat oma töödes. Need otse ägavad muskliste ülekoormatise all ja annavad töödele kuiva ja šabloonilise maigu. Ta suurem kompositsioon „kiviheitja koeraga“ jätabki sellestõttu vähe eemaletõukava lunde. Paremana ja rahulisemana mõjub aktikompositsioon (25). Portreedes suudab M. rohkem elavust anda. Nii võib pidada 21. kogu näituse paremaks portreeks. Huvitav on veel kaevukavand (30).

Teine skulptoreist, Alfred Zolk, on rahulisem töömees. See noorskulptor oskab juba oma töid elustada, oskab ka iseloomustavamaid jooni esile tõsta. Portreesid 114 ja 116 vaatled meeleldi. Kompositsioonidest on hääl 108, kuna 105 rahutuks jääb. Z. on meeldiv portretist, kuigi ta tehniliselt vahest mõndagi soovida jätab.

Üldkokkuvõttes oli k. k. „Pallase“ lõpetajate tööde näitus paremaid kevadnäitusi Tartus. Kahetsedes peab aga mainima, et just seda näitust on vähe külastatud.

—a

Jüriöö 1343.

Rõõm ühest suurest peosaamise päevast.

Post festum.¹⁾

Viiendal mail pühitsesime 1343. a. Jüriöö vabadusvõitlust. Nagu ikka selline ametlik pidustus, sündis seegi pühitsemine rahvakogumiste, seltskondlike organisatsioonide, lippude, rongikäikude, kõnede — ametlike ja mitteametlike — tõrvikute ja teiste obligatoorsete ning mitteobligatoorsete atribuutidega.

Kuid siiski jäi rohkem kui hariliku kroonupüha puhul suurele osale pidustajaist suhu mingisugune eriline kõrvalmaik, mis ei lasknud lahedalt kaasa hõisata hõiskajatele, kaasa juubeldada juubeldajaile. See kõrvaltunne, mingisugune allasurutud kibedus oli, mis hingamist pigemini takistas kui soodustas, ning ei jäänud see ka ilmnemata ajakirjanduseski „päevakohaste“ kirjutistegi seas.

Ja tõesti — mida pühitsesime õieti sel päeval?

Ma mõistan — suur oleks idee selles sündmustikus, kus eestlased vlimast korda pikemaks ajaks üles tõusid suuremaulatlikult, et väärata Harjus ja Virus, (esialgu ainult Harjus ja Virus) võõrast võimu, murda end lahti taanlaste ja Taani vasallide alt.

Kohane pühitsemiseks oleks see sündmus olnud võibolla ajal, kui meie ise veel seisime võõra eestkostmise all. Öndsäl Veneajal oleksid allasurutud iseolemise tungid leidnud protestis. Kõrge Riigivalitsuse ja Balti mõisnikkude vastu ilusa eneseavalduse võimaluse, protesti võimaluse „Maksva Korra“ vastu. See oleks sümboliseerinud ja kihutanud järel tegema esivanemate eeskujule ja tegevusele üritanud uut vastuhakkamist kui vaja.

Kuid nüüd — oma iseolemise ajal — ei ole tarvet kasvatada ja turgutada sellist eneseavalduslikku protestitunnet.

Pühitseda aga sündmust selle idee pärast, Kogu-Eesti iseolemise ja Eesti Ühismeele idee pärast, on aga sisuliseltki vägagi riskantne.

Ei näi sugugi kerge olevat sisse lugeda ja omistada seda ideed vastuhakkamisele, mis haaras ainult osa Eestit, seda enam, et vastuhakkajad ühele riigivõimule (Taanile) ja selle vasallidele, allikliste teadete järele otseselt tõttasid end alla pakkuma teistele võimudele (Rootsile abipalve, Ordumeistrile pakuvad end ise Eesti kuningad, isegi Venele olevat end pakutud kroonika teatei).

Mis jääb siis pühitsemiseks?

Asja tulemus? Esivanemate suur peksasaamine? Suure „Eesti sõjaväe“ („10.000“) peaaegu lambakarjana maha nottimine? Eesti ordu all saamine? Eesti kuningate eneste mitte just erilist teravmeelsust osutav sissevedadalaskmine?

Agas — siis oleks see suur leinapidu, ja meie ei peaks seda pühitsema mitte 5-dal mail, ei mingisuguste uue ega vana kalendri daatumite segipaiskamiste näol, vaid peaksime juubelipäevaks võtma vähemalt 16. mai.

Ei ole aga maailmarahvastel mitte kombeks pühitseda oma leinapäevi, olgu neid ka 365 aastat ja 366 lisaaastas, kui ainult protesti puhul Maksva Korra vastu, ja siiski ei sünni see mitte pasunate puhumiste ja kandlimänguga, vaid nutuga Jerusalemma müüri ääres.

Või pühitseme me neid esivanemate tegusid selles vastuhakkamises nende sõjalise suuruse ja isikliku heroilikkuse pärast?

Seda võiksim me — kui oleks selleks alust.

Kroonikad jutustavad aga küll sellest, kuidas meie 1343. a. esivanemad närtsitanud neitsid, häbistanud naisi, lahastanud raskejalgseid, lõõnud risti poisikesi, kuid — see ei ole mitte heroilikus ilma pikema jututa, vaid pigemini köidikuist vallanenud puhtorjapärase inimlooma harilik harrastik.

Võib ju olla, et võiksim sellest sündmustikust selgitada mõndagi, mida ei seisa veel aktides, võiksim võib olla suuta tõestada, et

kroonikate jutt eestlase häbitegudest puha väljamõeldis, kuid siis oleks pidanud see isesaanud Rahvustule Ühing ka peale algama siit, akadeemilise kombe järgi asuma asja selgitamisele ja teaduslisele uurimusele.

Senini pole seda küsimust käsitatud kuigises teaduslikus ulatuses. Balti ajalookirjanduses pälvivad tähelepanu vastavad märkuskirjutised Konstantin Höblbaumil. Ilukirjanduslikult on teemi kasutanud Bornhöhe („Tasuja“), meedodilise fantastika seisukohast samaväärne Bornhöhega, uurimuse seisukohast mittemidagi lisanduv Höhlbaumile on Juh. Luiga teos („Eesti Vabadusvõitlus 1343“), mille puhul asja selgitavaid märkeid on H. Sepalt („Ajalooline Ajakiri“ 1927.) ja nende ridade kirjutajalt („Eesti Kirjandus“ 1926, nr. 11 ja 12).

Kõik need kirjutised on selgitanud ainult seda, et siin (1343. a. sündmustikus) on selgitada veel palju. Võib juure lisada — päeva pühitsemise seisukohast — kõik. Selle asemel, et tõtata juubeldamisega ja enesepeksasaamisega hõiskamistega, oleks võidud seda energiat ja neid kuluseid, mis on tarvitatud pidupidamiseks, rakendada asja teaduslikule käsitamisele.

Praegusel kujul on aga see pidu muutunud orjapiduks. Võib-olla ori tunneb lõbugi enese peksamisest. Võib mälestisi sellest pühitseda kui masohistliku orgia rõõmupäeva. Kuid meil on isegi küllalt enesealahindavat halisemist, küllalt masohistlikku flagellantismi, protestivaimulist enesepiitsutamist. Sellepärast peaksime hoiduma igasuguseist neist kroonilisi orjahaigusi turgutavaist võimalusist, nagu terve eluinstinkt üldse püüab unustada kõiki, mis seoses halbade assotsiatsioonidega.

Rahvuslikud pidud on tarvilikud, on hädavajalikud rahva eneseavalduse tõstmiseks, kuid valigem rohkem tähtsündmuse, ärgem sattugem enese peksasaamisega juubeldavate masohistide haiglusse.

Juhan Libe.

1) Tehnilistel põhjustel välja jäänud eelmisest numbrist.

Kategorilise karskusnõude põhjendus, eriti intelligentsi ilmavaates. (Lõpp.)

Joomakombe ja selle väiksema ulatuse — terviseksjoomise kohta kirjutab G. Laja „Miks olen karske?“ lk. 22):

„Korralikul kodanikul tuleb häbistavaks lugeda sisse kallata endale alkoholi, mis on meie ühiskonna elu suuremaks mädapaiseks, lugematute viletsuste põhjuseks, ja öelda sealjuures veel pilkavalt „terviseks“ . . . See komme ei kõlba edendamiseks ega toetamiseks. Ainsaks mõõdupuuks sel alal, milliseid tänapäeva ühiskonnas ettetulevaid nähtusi me toetame, milliseid mitte, jääb meile loomuliku teadvuse kaudu otsustada, mis on elu eitäv, mis elu jaatav. . . (lk. 23): Tõstame maksvusele loomuliku kõlbluse, mis nõuab, inimene elagu nii nagu nõuab elujaatus, siis oleme tõelise kultuuri teel.“ Ja teises kohas selle täienduseks (lk 64):

„Alkoholi terviseks juua on päris inetu pilge isikule, kelle nimel see sünnib Iga alkoholi tilgaga, mis endale suhu kallame, teeme enese osanikuks kõigis kuritöis ja pahedes, mis tema tõttu aset leiavad.“

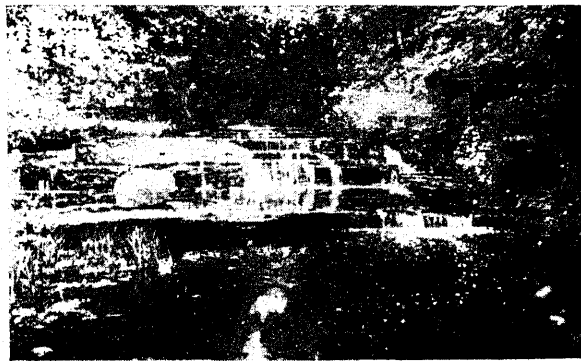
Kui arvestame tõsiasja, et joomakommete toetamisega edendatakse alkoholismi kui ühiskondlikku haigust, siis osutub eelpool väidetud osasaamine kõigist tagajärgedest kaudselt tõeks. Alkoholismi ühiskondlik eden-

damine on kuritegu mitte ainult karsklase vaid kogu rahva tuleviku seisukohalt. Seda vältida on võimalik ainult täieliku eeskuju andmisega.

Eeskuju peab veel olema kindlasti kestev. Mitte kunagi ei või unustada järjekindlust. Ei saa olla mingit järeleandmist ega eritingimuste lubamist. Võtame näit. inimese, kes kaua on tuntud karsklasena. Kui tuleb juht kord

Suitsetamine on siamaale alkoholiküsimusest niivõrt eemale hoiatud, et seda on põhjust eraldi vaadelda, ja mitte täieliku eeskuju puhul, kuhu ta loomulikult peaks kuuluma.

Ka suitsetamise keeld omandab suure tähtsuse otsekohese karskustöö juures. Kui see keeld varem karskusnõudes ei esinenud, tuli harilikke etteheiteid, mispärast võideldakse ainult alkoholi

Lubjakivisängine oja Laulasmaa lüestikus, Harjum.

aasta või ka mitme aasta kohta, kus ta unustab oma kategorilise keeldumise nõude ja tarvitab alkoholi, siis on ta oma kui aktiivse karsklase mõju kümnekordselt vähendanud kui mitte rohkem. Juhusliku eksimisega kategorilise keeldumise vastu võib usk karsklase olemisesse, mida kaua aega kasvatatud, momentaalselt kustuda. Eriti tähtis on viimane väide aktiivse karsklase juures.

vastu, kuna suitsetamine on samasugune pahe. Küsimus võeti karsklaste ringkondades revideerimisele ja leiti, et suitsetamise keeld tööpooldest samuti kuulub karskusnõude alla. (Maksvusel on see hilistekkinud täiendus ainult Eesti Üliõpilaste Karskusühenduses, kuigi juba mitu aastat).

Karske isiku seisukohalt puudutasin seda küsimust artikli esimeses osas. Karskustöö huvides on selle täiendusega ühtlasi

Ainuke juhus! Moodsam auto täiesti maksuta!

24 juunil s. o. juba 3 nädala pärast loositakse E. Kunstimuseumi suur rahaline loterii millel peavõiduks Kr. 10.000.— Veel on mõned üksikud 5-tähelised loteriiraamatukesed saadaval. Loositähed on meie raamatukeses seega s. o. mitte järjekorras numbritega. Tellige endale ja edasimüügiks mõni viiekrooniline E. Kunstimuseumi loteriiraamatuks ja Teil avaneb võimalus peale rahaliste võitude omandada preemiaid:

5-istmelist Chevrolet autot, suurt Viking viljapeksu garnituuri ühes 9 h. j. petroleumi mootoriga, pianinot, ametniku aastapalka rahas Kr. 720.— jalgratask, aastapiletit 2 inim. Tall. kino Gr. Marina looshi, raadioaparaate, jalaga Singer õmblusmasinat, Columbia kohvergrammofoni, binokleid uuemaid kirjanduslisi teoseid, kristall- ja hõbeasju jne.

Müügipreemiade loosimine on lubatud Vabariigi Valitsuse poolt 20. 3. 29. ja pannakse toime hiljemalt kahe nädala jooksul pärast rahalise loterii loosimist. Temast võtavad osa müüjad nende poolt äramakstud raamatute kaante numbritega ja igal müüjal on niipalju võiduvõimalusi kuipalju tema loteriiraamatuid läbi müünud on. Juhusel kui üks raamat on mõne müüja poolt pooleli äramüüdnud, omandab preemiaalossi õiguse see kes raamatu lõpuni läbi müüb. Võitude nimekirja avaldatakse ajalehtedes ja saadetakse kõigile müüjatele koju kätte.

Linnadesse viiakse tellitud tähed käsitsi kätte. Tellijad maalt kes raha tellimise juures ette ei saada palutakse teatada ka enda teenistuskohast ehk amet.

Tellimise aadress: Tallinn, Kadrioru, Eesti Kunstimuseumi kantselei.

kõrvaldatud üks vastaste argument. Seega siis: Nõude laiendamise ja suitsetamise kohta, täh. kategoorilise kõvendamisega on karskustöö alust kindlustatud.

Kokkuvõttes leiaksime, et karske isiku moodustamisel on kategoorilise ehk absoluutse keeldumise nõue tarvilik järgmistel põhjustel:

1) et ei oleks isikul vahesammu joomisele,

2) et karsklane kui kõlbline isik ei aitaks kaasa teiste langemiseks,

3) lugupidamisest oma isiku ja ilmavaate vastu,

4) suitsetamise suhtes oma põhimõtte ja tegeliku eluviisi ühtluse pärast ja

5) et täielik hoidumine pahe-dest on parem kui nende osaline harrastamine ja et aeg nõuab isiku väärtuse tõusu.

Karskustöö ühiskondlikul arendamisel näeksime kategoorilisel nõudel järgmisi põhjendusi:

1) Eeskuju kui kõige tähtsam osa karskustööst pääseb maksvusele, kui see on täielik. Passiivne karskustöö

avaldub kõige ilmekamalt väikeste asjade juures. Aktiivse karskustöö juures on täielik eeskujuline enestmõistetav eeltingimus.

2) Eeskujuline peab olema kestev. Juhuslik eksimused võivad teatud tööd kergesti lammutada.

3) Kategoorilise keelu laiendamise ja suitsetamise kohta on karskustöö alust kindlustatud.

4) Alkoholi joomise tingimuste kõrvaldamine seadusandlikul teel saab võimalikuks täiskarskete kodanikude tahtel.

E. Elisto.

Avariid-kannatanud intelligents.

Alfred Kurlents'i »Loterii meetodi« puhul. (Järg).

Mis teha rahaga.

Kahtlus-uss võidumeetodi suhtes närib Kohru südant, „kõvasti on keelatud anduda unistustele“, ütleb tahtselt tagapiitsutatud mõistus. Lugenud reklaami „püüsti rumal, kel pole „Nõudramõistuseliste Hoolekandeeseltsi“ loterii tähte!“ — punnib Kohr askeedi visadusega vastu, et hoiduda tarvitamast kahtlasi meetodeid, siirdumast ebateadusse, kuhu tohiks võida meelitada vaid kerget usklike dilettante. Vastandina Kohru püüesid vintsklemisele rahajanus ja halenaljakale tahtega maadlemisele, rõkkab poeet ürt ehtselt, elujõuliselt: „Kra-ha? Mis minul sest —? Olen saanud elult kõike, naise ja armastust, lõbu ja prassimist. Olen maailma küllalt näinud. Pole midagi uut. Mis teen rahaga? Pea! Mõtted — auahnus, tung avalduda? Kui saaksin kõik, mida praegune maailm suudab pakkuda mu ihule ja hingele, miks peaksin siis tootma trükkimustast lõhnavaid hädiseid värse, nagu nüüd? Cheopsi püramiidi tipul või Havai saarte palmide all sünniks mõni elujõuline laul enese ja oma sõprade lõbuks — see oleks kõik“.

Üliõpilane Pukspuu kõneles: „Küllastasin eile üht luttavat studiosust. Elas linna viimases kolmas, Pilpaküla tagaotsas. Higitse kahe teise omasugusega pööningukambris, oli pea jumalaimuudu käes. Säärane jooksvat põdev majaloks, mis hästi enam seista ei taha... Nad olid meisterdanud endile mõõbli kaubakastidest ja magasid üheskoos omatehtud voodis. Kui neist keegi tahtis pöörduda öösi teisele küljele, ta äratas oma kaaslased ja kõik kolm pöördusid kui soldatid korraga. Voodi oli ju liiga kitsas. Aga üks kolmest oli abielumees, ja kui naine lapsega teda maalt tuli vaatama, siis

pidid teised magama pörandal ja vahel isegi last hoidma, kuni abielumees voodist kasutas. Päris kunst oli neil elamine, ometi nägin kolme lõbusat ja eluga rahul olevat inimest.“

Teeseldes elumeest praalis üliõpilane Subbi: „Vahest mannekeen moeäri aknal on veel ainus süütu tütarlaps.“ „Subbil oli salajane unistus, koguda palju raha ja siis naida süütu tütarlaps. Mitte moeäri aknalt, vaid päris tõeline. Rahast ja süütust neitsist nukrutses havaivile. Raha logelemiseks, raha prassimiseks, läbi lillelise elu kungeldamiseks

Peab otsima kedagi Lala asemele, „ära kopitab nõnda ükski“. Pärast leiab, et ei tahagi praegu, — kulub päris ära vahel paastuda. Ta on lõpulikult tüdinud suri-muridest, mis armastusega kaasas käivad. Ta arutleb küllapoosilikult. Tüllikas see naiste värk. Pea pikki eestpalveid, kuna ometi kõik ühesama lõpu poole tüürib. Ikka neile enne anna läbi lillede, küta kuumaks süngiviimiseks. See on talle igav. Ta tuleb meelde paari arusaajat piigat, kellega peaga sõnalausemata võis asja juurde asuda.

Naisteküti enesetunne ei luba tal jätta tegemata isegi erapoolikut, salavat märkust perenaise kurameerimise kohta Vareseaga, kuigi kinnitab, et see polevat tema asi ega huvitava pörmugi.

Kuna muud kultuurinimese voo- rused ongi juba kõik visatud kahjatsematult üle parda, siis rändab seda teed peatselt ka häälikulugu ja asemele tuleb paberitoru — telepaskoop, mille aga pärast meetodiga läbikukkumist häbiga põletab. Algab jälle jonnakas tiritammist istutamine taht- jõuga, mille tulemuseks sedapuhku on eriti nutikas tõde, et elu oistarve on „elada elu mõistes ja viljeldades“.

Alois Kipitai.

Hoolimata pidulikust paraadipäevast, kui pasunad plärtsuvad sõjakat marssi — tram-tata, ii-sa-maa!... toimetab Kipitai oma kolimist juudi loomaaeda. Ta on elav tulevikupilt Kohru taolisele rahvaalgustaja kandidaadile. Kuuskümmend aastat tunduvad talle tuhandena, on kui muumia, valmis igal hetkel tolmuks varisema. Roosa päälagi, kurgus kähiseb-rõgiseb vana grammofoniplaat, halles karvus lõuajupp tudiseb kui sureval hobusekronul.

Tudengkonna erikeel.

Lutsud

(nooremate daamide nimetus).

Oleks meelsasti kosinud rikka naise, ent kõik naised päale ostetavate moodustasid tundmatu maailma. Ainult saaks eluaeg puhata poolhosina aastalist ränka õigusteade tudeerimist.“

Provintsi Don Juan.

Kohr tunneb, et kõike on tema jaoks napilt loodud, et on ükski.

Iroonilise kriitikaga karakteriseerib ta eestlasi kui põhjamaalasi. „Ah eestlased, need raskemeelsed tõsiseastustajad! Njaa... ole oma väljenduses vähegi vabam ja juba nimefatakse sind kergatsiks. Oo, Kongo neegrifega lähaksin karglema tam-tami helide rütmis, see oleks inimesele loomupärasem kui alaline tõsidus. Aga mulle näib — kõik tuleb sünnest kliimast. Inimeste kodu on lõunas ja need, kes elavad põhjas, on juba vördjad, kes ümbruse mõju all kaotanud loomupärase rõõmutunde. Nad ei oska elu õieti võtta, otsivad sügavusi, kus neid ei ole.“

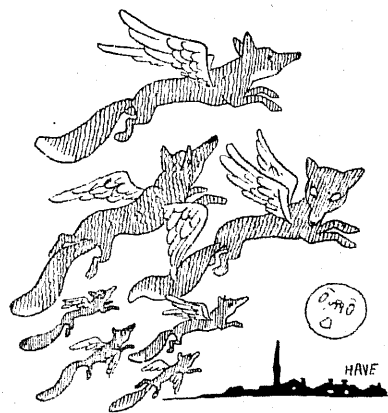
Omandanud raha loteriivõidu kaudu, ütleb Kipitai küüniliselt enese olevat kapitalisti, ühe ülemast kümmetuhandest, kes sööb, mida teised teenivad. Ta ei pea tähtsaks tööd, vaid elumängu mängimist, mis olevat täiuslikem elu.

„Kipitai seisis nagu vana hall hobusekronu, kelle jalad on paindumatud ja jooksvas. Harjumus seista oli pärandus rahvavalgustaja põlvest, kus alati tundi andes kas marssis klassi mööda või seistes toetus kantslile. Ja kuulas hullumeelsuseni, kuidas õpilased päevas-päeva, aastast-aastasse pöörsid neidsamu, ladina- ja kreekaakeelseid ebareeglipäraseid verbe. See ajajärk ühes tema enese koolipõlvga oli olnud kõige õudsemaid ta elus.“

Ta oli olnud üksiklane, unistaja poisike, kes armastas pöninguid, hämaraid puukuuride-taguseid, tukkuda sooja korstna taga. Mälestised emast: Kui pisike Alois oli voodit niisutanud, mis oli ta suurim nõrkus, peksis ema teda hommikul märja li-

Pumpamine.
(Vilistlastelt raha laenamine.)

Rebaste lend.
(Kui noored liiguvad omapead ja plehku panevad.)

naga vastu pääd ja kisendas: „Raisk, laku ära!...“ Isa ütleb poisile: „Ema võttis jälle kõik raha ja läks jooma. Niüüd, Aalokene, nälgime homseni!“ „Miks ema sind nii palju peksab? küsis poisike vahel, kui märkas isa põsel või tolmuses juukse-tukas verepiiska.“

„Kolmekümnekaheaastasena abielus ta kümme aastat noorema kantseleipreiliga, olles lootusetult sellesse armunud. Minevik varises põrmuks. Ulus vaatus algas roosiliste dekoratsioonide keskel. Oli vaid Niina, tulusädemena rõõmus ja põlev Niina ja ei kedagi muud.“

Kipitai on niivõrra ületundelik, et unistajaliku tundelikkusega lõhub ise

oma abieluõnne. Paljastanud naise petmises, lahkub ta oma 'elüüsimist' ja algab kolmekümneaastane hulkurielu. Kipitai ütleb: „Intelligents on ainult ühetaoliselt palsameeritud muumiate kogu, igal otsaesisel oma ametimärk. Vaata näkku ja ütled: see muumia on rahvavalgustaja, sest noot, mis talle sisse pandud, on teiseviisiline kui näiteks tolle kantseleirotil. Homunkuluse probleem on lahendatud elava inimese kallal.“

Kuna Kohrul on kihelkonna-koolis olnud kõige parem, sest sääl sai palju kakelda, on koolipoistest „Ulnägijaks“ hüütud Kipitail olnud koolis alati kõige halvem. (Järgneb.)

A. Suik.

Konkurss-seaduse vajadusest.

F. R. Faehlmann'i monumendi-kavandite saatuse.

Eelmises numbris tõime Kujutava Kunsti sihtkapitali Valitsuse poolt korraldatud F. R. Faehlmann'i monumentide kavandite võistlusel esimeste auhindadega premeeritud kavandite reproduktioonid.

Vahepeal on F. R. Faehlmann'i monumendi kavandite asjus ajakirjanduse veergudel tekkinud, kuigi mitte suur, siis oma sümptoomilikkuse tõttu seda tähelepandavam sulesõda.

Nagu teada, algatus Faehlmann'i monumendi püstitamiseks läks välja Faehlmann'i Mälestuste Jäädvustamise Komiteelt, kelle palvel Kujut. K. Sihtkapitali Valitsus korraldas võistluse, kus esimene auhind langes O. Tehvan'i ja teine V. Ilus'a kavanditele.

Millegipärast aga Faehlmann'i Mälestuse Jäädvustamise Komitee ei asunud kumbagi auhinnatud kavandi teostamisele, vaid andis uute kavandite väljatöötamise kunstnikkude J. Koort'i ja V. Melnik'u hoolde.

Noored auhinnatud kunstnikud esinesid protestiga, leides, et nende kõrvalejätmine pole millegagi õigustatud.

Faehlmann'i Mälestuse Jäädvustamise Komitee omapoolses vastuses rõhutas, et kavandite võistlus ja auhindamine ei kohusta veel nende teostamise andmisele samadele autoritele ja et ta näeb kavandite korraldatud võistluses kõigepealt ainult ergutusülesannet eriti just noortele (— olgugi — museas et võistlus korraldati

üldiselt, ja sugugi enne ümbrikude avamist ei olnud teada, et just noored olid need auhinna saajad.

Sisuliselt võib Faehlmann'i Mäl. Jäädv. Komitee olla toiminud kõige parema tahte järele, ja võib-olla — ning võimalik — et auhinnatud kavandid ei olegi kõige kohasemad teostamiseks ning võib ka kahtlus tõusta nende vähetuntud nimedega noorte kunstnikkude teoste läbiviimise võimetes, kuna teiselt poolt küsimus võib tõusta, miks uue ülesande saanud kunstnikke — J. Koort'i ja V. Melniku — peale panna rohkem lootusi, kuna neil ju oleks pidanud mahti ja tahtmist olema võistlustest osa võtta, hankida esimest kohta, ja kui nad nüüd, kas mitte-

esinemise või esinedes mitte auhinna saamise tõttu, pidid kõrvale jääma, siis ei garanteeri nende paremusi ideede leidmisel muu kui nende vanaduse autoriteetsus, mis aga väga küsitav mõõdupuu üksik konkreet-saavutise ja veel valmimata teose ettehindamiseks.

Nagu näha on siin võimalikud väga vastupidised seisukohad, ja meie ei taha pikemalt peatuda asja sisulisel küljel.

Palju tähtsam on asja põhimõtteline külg.

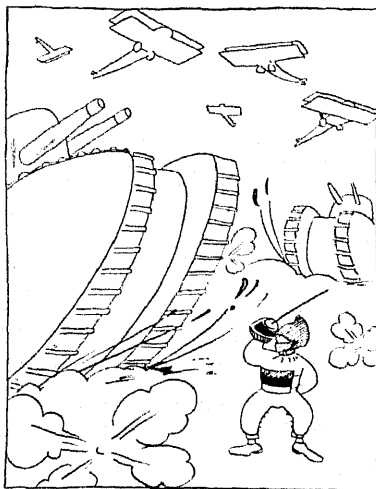
Nimelt nähtub noorte kunstnikkude protestist, et nad korraldatud võistluste tingimustest on nii aru saanud, et kavandite premeerimine pidi olema teoste tellimiseks. Ja loomulik on siis, et seesugusel korral on nende protest täiel määral õigustatud, sest ei saa preemiana arvesse tulla mitte ainult väljamaksetud rahasumma kavandi eest, vaid siia juurde tuleb ka veel see materjalne kasu, mis langeb monumendi valmistajale, kellenä tuleb eeskätt mõista muidugi premeeritud kavandite autoreid.

Kui nüüd loobutakse neilt tellida teost, siis jääb sellega teatud viisil väljamaksmata osa lubatud tulust.

Sellisel võistlusel võib otsene rahaline auhind ka olla minimaalne või koguni puududa — kindel on, et niisugusel juhul langeb kogu võistlusele kihutav ergutis ainult lootusele — saada enesele teose valmistamine.

Sellisel juhul võib aga kergesti juhtuda, et üks või teine mees või asutus, võib välja kuulutada võistlused mitmesaja miljoniliste linnaosade ehitamiseks, ilma et mõtlekski ehitamist ette võtta ja

Illustratsioon üliõpilaslauludele.

... Rapiirid on vastuseks neile, kes vaenlastest ründab me maad.

pärast seletada, et võistlus oli ainult ergutuseks noortele.

Veel enam — ta võib ka välja kuulutada dollarmiljonilised auhinnad — ja need rahuliku südamega jätta väljamaksmata, ilma motiivita ehk näit. motiiviga — et pole kohast leidnud teostamiseks ega premeerimiseks.

Lühidalt — igasugused võistlused võivad meie praeguse olukorra juures, muutuda täiesti naljategemiseks.

Et siiani selliseid jante on vähem lavastatud, kui see oleks läbiviidav, on neid vist naljameele nõrkusest.

Kuid kurja nalja on tehtud meil küllalt. — Kui ülalkäsitlitud juhuse puhul võib veel olla kahtepidi arusaamisi, siis mitmed ettetulnud toimetamised vabades sõjas langenute mälestussammaste võistluste ja kavandite teostamise alal on mitmeigi kunstniku elu teinud hapuks.

See tuleb sellest, et meie võistlustest osavõtjatel kunstnikudel pole seaduses võimaldatud mingit kaitset võistlusekorraldajate heaksarvamiste vastu.

Välismaal mõnedes riikides võib näit. seaduse põhjal kohtuteel

Üliõpilaslauludest.

(järg.)

Telne huvitav joon org-ides lauldavais laules on nende omapära. Siin tulebki suurem lahkuminek esile, võrdluses üliõpilaslaulikuga. Andmete järele ulatub omapäraste laulude arv neis org-ides üle 80. Võib kinnitada, et see arv kaugelt suurem on, sest need on laulud, mis kuuluvad üksikuis org-ides enamlauldavate laulude hulka ja see on tähelepanu väärivalt küllalt suur arv. Omapäraste laulude nimestik on äärmiselt mitmekesine ja huvitavam osa üldse enamlauldavate laulude seerias. Eestikeelseid neist on 55 ümber, teised saksa, vene ja soome laulud. Siin ei saa vahet teha org-ide tüübi vahel. Ühiseid jooni on parem leida üksikuid organisatsioone silmas pidades. On üks liik org-e, kes võraltult palju omapärasteid laule omavad. Neist erineb üks, kelle kohta võib ütelda, et üliõpilaslaulik isegi tagaplaanil seisab. Enamlauldavate laulude koosseisus domineerib paari kolme erandiga täielik omapära, eriti mitmekesine just rahvuste suhtes. Laulud on internatsionaalse koosseisuga selle sõna täielikus mõttes, esinevad eesti, saksa, soome ja vene laulud. On veel teisi org-e kus laulud internatsionaalse koosseisuga. Teine liik org-e on, kus lauldakse peaaesjalikult eesti ja saksa laule. Üldiselt on need org-ide enamused. Siin võib tähele panna isegi teatud äärmust, kus saksa laulud on ülekaalus ja isegi ametlikkudeks lauludeks. Kolmas liik org-e on, kus pea ainult eestikeelseid laule lauldakse. Ka siin esineb täielik äärmus. On ka organisatsioon, kus soome laulud ülekaalus.

Laulude omapärasusest kerkib esile mitu org-i, kes moodustavad suurema osa omapäraste laulude seerias. Leidub ka org-e, kus väga vähe omapära laulude alal leidub.

Vaadeldes laulude sõnastust algupärasuse ja tõlgete seisukohalt, võib tähele panna kaht asja-olu. Ühelt poolt eelistatakse tõlkeid, võõraste sõnastuse asemel, ja seda võimalikel juhtudel läbi piüritakse viia. Teiselt poolt piüritakse võimalikult algupärasuse juure jääda. Siin ei ole siiski äärmusse tungitud Tõlget on eelistatud, kui see sõnastusest oma väärtust ei kaota.

Neist ettetoodud näiteist org-ide

enamlauldavate laulude alal, näeme kuivõrt erinevad ja mitmekesised omalt koosseisult on org-ide laulud. Tulemused pakuvad mõndagi huvitavat.

Oleks tarvilik käsitleda üliõpilaslaulikute vajadust ja kuju, millisena see soovitav oleks. Selle käsitamisel tugen org-ideest hangitud matejalile. Üliõpilaseluavalduste juhi osa etendab organiseeritud üliõpilaskond, nii ka üliõpilaslaulu alal. Kuigi org-imatud arvult enamuses, laulu alal saab vast kõige vähem rääkida selle laulust, kui eritüksest. Org-ides omas enamuses on olemas isiklikud laulikud, kuhu kirjutatakse selles lauldav laulud ja mida täiendatakse aegajalt uute juuretulevatega. Kõige vähem vajadust üliõpilaslauliku järele sel kujul, nagu ta praegu olemas, on org-idel. Nende seisukohalt välja minnes on tarvilik võimalikult uut lauluvara muretseda. Sellega, et üliõpilaslaulikud täiendatakse uutega, vanad alati juure arvatud, kaotab see palju oma väärtusest. Oleks kindlasti parem, kui teises üliõpilaslaulikus seda silmas peetakse.

Suurem puudus, mis tunda annab üliõpilaslaulu alal, on viiside puudus.

nõuda preemia omanik, et premeeritud kavandid teostataks.

Kui on kahtlusi olemas autori teostamisvõimete juures, olgu ette nähtud kindlad juhised, kuidas võistluskorraldajad tohivad toimida (abimudelit nõuda jne.). Olgu ettenähtud järelevõistluste korraldamismoodused, kui esimesed ei anna vastuvõetavaid tulemusi jne. jne.

Võib-olla on veel vara sellest kõneleda. Meil puudub autori seaduski, mis vaimlise töötajate kindlustaks, et keegi teine oma kasuks ei tarvita ta töövilja.

Kuid ülalkõnestatud intsident

sunneb küll asja võtma tõsisemalt ja kaaluma võimalust, kui meie seadusandlisel teel nii ruttu ei suuda luua vastavaid norme, kas ei leiduks mõni teine lahendus-tee, näit. võiks mõni üldisem kultuurasutis, kongress jne. vähemalt esialgselt välja töötada mingisuguse kodukorra ilmeliselt teatud koodeksi juhiseid ja põhimõtteid, milliste alusel ta loeb normaalseks näha koostada võistluskorraldusi.

Asutised, nagu kirjanikkude, kunstnikkude jne. liidud võivad otse oma liikmeid kohustada, et need osa võtaksid ainult nende

poolt maksvaks tunnustatud alustel korraldatavate tingimustega võistlustest jne.

Kohtuliku asja kindlustamise seisukohast kui neil juhistel ei olekski erilist väärtust, siis on neil vähemalt eetilise surve, mis mõjutaks üldist arvamist, nii et kaoks sellised segadused, kus tekib küll palju paksuverd ja pahandusi, kuid kus vastastikune mitteühtlase platvormi leidmine asja ei suuda kuidagi lahendada, vaid jätab küsimuse selgitamise ainult pimedas kotis kobamiseks.

Juh. Libe.

VIII Edustuse 6. koosolek.

Koos 21 esindajat. Juhatavad ksv! ksv! Mihkla ja Leesment, protokollivad ksv! ksv! Riikmann ja Palgi.

Enne päevakorra juure asumist teeb ksv! Evert ettepaneku eelmisel koosolekul poolelijäänud

juhataja teguviisi arutamine

võtta esimese päevakorra punktina. Teisalt soovitakse enne ära kuulata protokoll, et sündinud intsident (juhataja ja kaasvõitleja Roosil vahel) käiku mälus värskendada. Ksv! Marmor soovib teada, mis tähendab koosoleku

kutsel viimase päevakorra punktina figureeriv

„Läbitäakimised“.

Ksv! Palgi: See on paljuduses tekkinud viga, nähtavasti ainult Teie kutsel. Peab olema „läbitäakimised“.

Ksv! Marmor noomib kirjatöömatajat, et see läbi lasknud sellise vea temale saadetud kutses. (Ksv! Libe: Ärge kartke kedagi, ega Teid sellepärast veel läbi ei täagitata).

Kirjatöömataja kannab ette

protokoll.

Ksv! Kull: Mul pole olnud võimalik tutvuda protokolliga. Kui täna siia tulin, oli protokoll korporatsioonide rühma liikmete käes. Näib, et protokoll on liiga üldine. On eksitusi. Tundub, et asja on kirjeldatud väga ühelt ja subjektiivselt seisukohalt. (Ksv! Libe: „Ksv! Kull on egomorfiist.“ Ksv! Libe kutsutakse korrale.)

Ksv! Libe: See on täiesti sihilik etteheide, mis paistab välja ksv! Kulli sõnadest. Ka keegi teine pole saanud protokolliga tutvuda. Ksv! Kulli etteheide, nagu oleks protokoll sihilik,

Täielikult sellest üle saada, ei ole niipea loota. Nootidega lauliku avaldamine nõuab suuremat ja erilist ettevaatust laulude koosseisus. Hinnaliselt tuleb ta kallis ja halva valiku puhul takistab läbimineku. Saksa laulud on selletõttu palju eelistatumas seisukorras, kuna neid enamuses nootidega saksa üliõpilaslaukudest leida võib. Nootidega üliõpilaslauliku puudus avaldab takistavat mõju ka laulude levimisele. On ilusaid laule, mille viisi ei teata ja seepärast jäävad nad vastuvõtmatuks org-ides, kus omapäraseid laule, väljaspool üldse ei tunta ja sõnadest ükski on vähe. Isiklik edasiandmine kõrvaldab küll selle, kuid üldsusele jääb laul kättesaamatuks, eriti eesti seltskonnale.

Kui teistes vanemates ülikoolimaades üliõpilaslaulud erinevad üldisest seltskonnas lauldavast laulest, siis ei saa seda eesti üliõpilaslauku kohta ütelda. Eesti seltskonnal puudub oma laulik ja seda asetab üliõpilaslauk. Niihästi seltskonnas kui ka sõjaväes on väga palju üliõpilaslauke tarvitusel, viimases just rivilauludena. Praegune olukord laulu alal ei saa ette dikteerida laulude erinevust, see nõuab pikemat aega. Nii kaua kui puudub seltskonnal oma

laulik, ei või takistus olla üliõpilaslaukude levimisele seltskonna ja rahva hulka.

Tähtsam küsimus üliõpilaslauku alal on rahvaste mõju. Siin võib käsituse alla tulla saksa, soome ja vene mõju. Loomulikuna näib, et eesti laulu peaksid esikohal olema. Kuid nagu eelpooltoodud näiteist selgus, on org-e kus saksa ja soome laulud esikohal.

Vaadeldes saksa mõju võib üldiselt vahet teha kahe org-i tüübi vahel. Korp-ides lauldakse saksa laule rohkem kui seltsides, on ka erandeid. Saksa mõju org-ide lauludes on tingitud üliõpilaskonna arenemisloost, üleminekust saksa ülikoolilist eesti ülikoolile. Alguses puudusid teised laulud, olid ainult saksa laulud. Praeguse ajaga arvestades, vilisilased oskavad ja laulavad meelsamini neid laule, kuna eesti laulude sõnad ei ole tuttavad. On ka teisi põhjusi selleks.

Teiseks on soome, kui hõimurahva mõju lauludes. Eriti viimasel ajal, kus Soomega läbikäimine tihedam, on märgata ka selle mõju kasvamisest lauludes. Soomest on laenatud peamiselt rahvuslikke laule, mis oma viisil läbi lõõnud.

Kolmandaks on vene mõju üliõpi-

laslauludes. Millegipärast on see siiski väike. On ilusaid vene üliõpilaslauke, kuid neid lauldakse vähe. Üldiselt lauldakse neid vast siiski rohkem kui soome laule, mida ainult mõned org-id eelistavad, kuna vene

Tudengk. igapäevaseid nähteid.

Kallike, küll oled sa pisike!

on küll egomorfistlik, aga ei vasta tõele.

Ksv! Evert teeb mõned konkreet- sed parandused: Ksv! Marmor eel- misel koosolekul selgitas, et vajalik on, et üliõpilasmaja ukсед oleksid koosoleku ajal avatud; see oluline märkus on välja jäänud protokollist. Leiab ka, et mõtete lahkumineku tema ja ksv! Libe vahel, kus küsi- mused oli politsei appi-kutse tarve akadeemiliste kodanikkude ja organi- satsioonide tüliasjus on viidakalt edasi antud. Samuti võivat proto- kollist vale mulje saada tema sõnade kohta, et Fraternitas Slavia ja Fra- ternitas Aeterna vaheline konflikt on

harilik „vahejuhtumine“.

Seda ta ei olevat mõtelnud.

Ksv! Vahrb erg: Protokollisin, nagu kaasvõitleja Evert rääkis. Ta ütles: „See on harilik vahe- juhtumine.“

Ksv! Evert: Ütlesin seda selles toonis, nagu käiks see Edustuse enamusearvamise iseloomustamiseks. Olen ise teisel arvamisel. (Ksv! Vahr- berg: Tooni ei saa protokollida.)

Ksv! Libe: Selge on, et ksv! Evert neid sõnu tarvitas, ja veel mitu korda. Teeb ettepaneku läbirääkimi- sed lõpetada selle küsimuse kohta.

Ksv! Kull: Vahelhüüete proto- kollimises pole olnud järjekindel. Mõned on protokollitud, teised mitte. Pooldada tuleb, et edaspidi kõik vahel- hüüted protokollitaks. Selle läbiviimi- seks peaks kirjatöimetajad tööd oma- vahel vastavalt korraldama.

Ksv! Roos: Vahelhüüete proto- kollimises peab olema järjekindel. Nüüd ilmneb protokollis teatav ten- dents. Meil on kõigil mees ksv! Libeda jutt naisesindajate saatmisest Soome kevadpidustustele. Protokoll- is pole aga see mitte kõik ära toodud, nii et järgmised sõnavõtud muutuvad **naljanumbrifeks**, kuna ei selgu, mille pääle siis kaasvõitlejale Libedale öieti vastu vaieldi. Protokoll ei ole sel- lega mitte loogiline ega tervik.

Ksv! Libe: Mul on väga hästi mees, mis ma eelmisel koosolekul rääkisin ja just eriti naisesindajate saatmisest. Juba sel korral ksv! Roos ja teised haarates kinni minu sõna- dest „pealegi veel naiskaasvõitleja“, tungisid mulle kallale, nagu võidaks minu sõnadest välja lugeda ei tea mis erilist kallaletungi naiskaasvõitlejale. Ksv! Roos algas kohe seletamisega pääle, et kas nasterahvas ei ole siis samaväärne kui mees, leidis ja ole- tas veel väga palju asju, mida ta kõik minu kõnest võivat välja lugeda, ilma et ma oleks midagi ütelnud. Alles hiljem küsis ksv! Evert, mis ma sõna- dega, „pealegi veel naiskaasvõitleja“ tahtsin tähendada. Aga juba enne seda oli minu vastukõnelejate poolt konstrueeritud hiigla **tuuleveski** minu sõnadesse sisseotetatud hüpeteesi- dega, millele ehitajad ise siis kallale tungisid. Selles mõttes olidki teie sõnavõtud tõesti

naljanumbrid.

Ma ei usu, et ksv! Roos siin midagi mäletab, kuna ta juba siis minu jutu

segas. Ennem räägib ta küll „V a b a M a a“ sõnumi põhjal, mis vist samade sõnavõtjate hulgast inspireeritud ja luuletatud.

Ksv! Evert selgitab veel, et ta oma ülalmainitud lauset („harilik vahe- juhtumine“) on tarvitanud ainult ironi- seerivas toonis.

Ksv! Marmor pahandab, et seda tooni pole edasi antud. — Peab hak- kama populaarsemalt kõnelema, muidu ei saada aru.

Ksv! Palgi: Tähtis on see, et protokoll oleks valmis koosoleku alguks. Tehniliselt pole igakord või- malik seda teha varem kättesaadavaks. Vahelhüüete protokollimisest olen hoidunud üldiselt, kuid tähtsa- mad, mis kõrvu kostsid, olid siiski küllalt tarvilikud sisse võtta. Mingi- sugust sihilikust ei ole. Kui soovi- takse tooni protokollimist, siis peab hakkama

protokollis noote tarvitama.

Jumal hoidku meid Marmor'i veel popu- laarsematest kõnelemistest. Siis peak- sid vist kõik ära jooksma.

Ksv! Vahrberg: Ksv! Kullil on mingisugune asi pähe õpitud, mida ta iga protokoll'i puhul korrutab. Ksv! Evert otsigu viga eneses mitte proto- kollijas.

Ksv! Kull: Kui asi ei parane, tuleb kõnelda ikka jälle sama.

Eelmise koosoleku intsidendi lahendus.

Ksv! Leesment: Vabandan isik- likult Edustuse ees oma teguviisi

laule paljudes org-ides lauldakse. Teiste rahvuste mõju ei saa eriti kõne alla tulla, kuna nad väga väikse osa terves seerias moodustavad.

Kui küsida, milline peaks üliõpi- laslaul olema, siis ei saa siin midagi kindlat ette dikteerida. On niipalju erihuviseid, millest need olenevad. Üks asi, mida siiski pooldada ei saa, et ollakse liialt rahvuslik laulude suhtes, kui vaadatakse põlastusega teis- tele lauludele. Meil ei ole ühegi rah- vuse mõju nii suur, et see laulu alal kardetavaks võiks kujuneda. Kõige vähemat tüliküsimust peaks tekitama just rahvuslik seisukoht. Omalt vaa- tekohalt on eesti üliõpilaskond rah- vuslik, laulu seisukohalt peaks just internatsionaalne olema, nagu see osalt ongi. Väidetakse, et ei ole vaja- dust võõraste laulude järele, siis võiks see vastus rahuldada. Säälsamas propageeritakse aga tõlkeid, mis ometi samaväärne võõra algupäraga, viisi suhtes. Tähtis on just tõlgete küsimus, mida mõnelt poolt eriliselt eelistatakse, kuna teiselt poolt vaenu selle vastu tuntakse ja etteheiteid marurahvusluse pärast tehakse. Tõlge võib soovivat olla ainult sel määral, kui võrt selle sõnastuse keeleiluline väärtus halvem ei ole algupärisest. Halb tõlge on aga täiesti vastuvõt-

matu. Tähelepanu väärib tõlgete loo- misel veel laulu viisi ja iseloom.

Kui võrrelda meite ja naabermaade üliõpilaslaule, oleme neist siiski ees. Meil on palju hoogsaid laule ja ka üliõpilaslaule, olgugi et nad eesti laulud pole. Eriti Soomega on kont- rast suur. Soome üliõpilaskond on rahvuslik, samuti nende laul, mis tingit- tud nende organiseerimismoodusest maakondade järele. Viisi valikult on nad ilusad. Armastatakse laulda neid aeglases tempos.

V. Kuusberg.

Vastuseks hr. J. P. sõna- võtule «Üliõpilaslehes»

Nr. 6.

Hr. J. P., kes ennast initsiaalide taha varjab, kuna sarnaste avalikkude ja isiklikkude süüdistuste puhul aja- kirjanduslik vorm nõuab täie nime all esinemist, on enesele lubanud eba- kohast kallaletungi mu seisukoha väl- jenduse kohta K. Aderi esinemise suhtes „has jalakate all.“ Selle asemel, et toimetuse märkuse kohaselt osutada minu arvustise «näivatele soovida jä- tmisele“, hr. J. P. ei nimeta üh- tegi neist, vaid kaldub ül-

distes lausetes iseloomus- tama minu arvustuse „vil- dakust“ lähtudes siin täielikult oma seisukohalt, ehkki isetunnista- des, et arvustaja enne kõike väljen- dab oma seisukohta ja et „arvustusi tavaliselt ei arvustata“. Sellega hr. J. P. ise tunnistab, et tema seisukoht K. Aderi esinemise suhtes ei tarvi- se sugugi olla adekvaatne „tõelise olu- korraga.“

See tõttu muutub ka alusetuks ette- heide minu seisukoha ekslikku- sest. Hoopis inetu järelduse minu arvustusest teeb hr. J. P., nimeiades teda sihilikuks. Ei mina, ega ka hr. J. P. ei tea osutada ühelegi motiivile, mis lubaks minule külge kir- jutada sarnast alatust. Küll on aga selgemaid järeldusi lubav see „ore- ool“, mida hr. J. P. ses kirjutises loob hr. Aderi esinemise ümber.

Lõpuks hr. J. P. on enesele luba- nud väljendada minu kohta teatud järelduse, mis kaugelki ei sobi „Üli- õpilaslehes“ sõnavõtjale.

Veel enam — hr. J. P. oma kerge viiepa on haavanud „Vanemuise“ teatri keskmiseid näitlejaid, seades nende võimeid allapoole debüteeriva asjaarmastaja omadest, kelle esine- mine pole kaugelki ühiselt rahulda- vaks hinnatud.

Br. Pärlil,

pärast Edustuse liikme vastu eelmisel koosolekul. Minu kui juhataja teguviisi kohta võeti juba eelmisel koosolekul sõna poolt ja vastu. Nüüd tuleks asuda hääletamisele.

Vaidlusi tekitab küsimus, kas sündinud vahejuhtumist arutada sisuliselt või mitte, ja kas erilise koosoleku punktina, või eelmise koosoleku jätkuna.

Ksv! Libe: Kuna ksv! Leesment isiklikult on vabandanud oma teguviisi pärast ühe Edustuse liikme vastu Edustuse ees, siis jääb koosolekul üle seisukohta võtta tema kui juhataja teguviisi kohta. Selge on, et ksv! Leesment koosoleku juhatajana ei talitanud kodukorra järele. Ta oleks pidanud ksv! Roos korrale kutsuma, aga mitte sarnaste sõnadega reageerima. Teen ettepaneku vastu võtta vormel: „Koosolek konstateerib juhataja eksimist koosoleku korra vastu ja läheb edasi päevakorras.“

Ksv! Roos selgitab olukorda, milles insident tekkis: Mõõdunud koosolekul hüüti mulle vahele. Palusin vahelehiidjaid korrale kutsuda, seda ei tehtud. Kuid mind kutsuti asja juure jääma. Ütlesin juba esimesel koosolekul, et esimehe isik pole vastuvõetav ja ütlesin ka eelmisel, et ta ei seisa oma ameti kõrgusel. Kuid oma ülalpidamist ma sündmatuks ei tunnista.

Ksv! Marmor: Üldine õhkkond on raske. Tehakse demagoogiat. Ksv! Leesment peab tarvilikuks vabandada ainult koosoleku ees. Seda vist nädala ajalise järeloomõtleamise pääle, kuid ksv! Roos ees ei pea ta mitte tarvilikuks vabandada. (Ksv! Libe: Akadeemilise kodanikuna peaksite ometi aru saama, et see on võimata. Neil ei ole vist vahekordagi.) Nagu tähendasin, on õhkkond üldiselt väga raske ja ei maksa enam edasi rääkida.

Ksv! Evert: Oleks aeg küsimust üles võtta esimehe kohta täies ulatuses. Mõõdunud kurb insident sunnib järele mõtlema ja revideerimisele võtma seni kestnud olukordasid. Seltsidele oli esimehe isiku küsimus juba algusest pääle tööst osavõtu küsimuseks. Kas ei oleks aeg asja uuesti kaalumisele võtta? Praegu on ühine töö takistatud. Tuleb tõsiselt vaadata,

kas pole võimalik mingi lahendus.

Loomulik oleks, et asja algatamine läheks välja just koalitsioonist.

Ksv! Palgi: Täna õhtul on korduvalt toonitatud, et koostööst ei saa juttugi olla just opositsiooni poolt. Ei saa ksv! Everti sõnu kuidagi uskuda ega neid võtta hea tahte avaldisena.

Ksv! Vahrberg: Ksv! Everti sõnadest on kuulda

patukahetsuse tundemärke.

Vist olete näinud, et te valesi olete toimunud. Meil pole koostöö vastu mitte midagi. Aga kui tahate või-

delda, siis võideldge; saame läbi ka ilma teieta.

Ksv! Evert: Pole mingit patukahetsust. Pole ka mingit kartust. Me võtame te visatud kinda ja vaatame, kes on tugev, kes nõrk.

Ksv! Libe: Mulle näib, et just teie olete meile kinda heinud — mitte vastupidi — oma tööst loobumiseks. Sisuliselt tuleks ksv! Everti

Juhan Libe.

Praegune vastutav toimetaja, ent seltside mõtteosaliste lemmikesimees. Räägib palju, mõtleb palju, ja ei anna kellegile aru.

seisukohti igatahes võtta silmaspidamiseks. Aga ma kahlen väga, et tal just täna oleks sellega tõsi taga. Just nüüd on vastolud teravaks aetud. Et ksv! Evert just nüüd tuleb oma ettepanekuga, see näitab, et seda ei ole tõsiselt mõeldud. Arvan, et need on jällegi harilikud rüskamised läbi akna välja, et vaat' — meie tahtsime kaasa tulla, aga teie ei soovinud.

Peale üksikute sõnavõtmiste pannakse ksv! Libeda poolt ette ülemineku vormel uuel kujul:

„Koosolek konstateerib juhataja eksimist koosoleku korra vastu eba kohase reageerimisviisiga Edustuse liikme suhtes ning läheb päevakorras edasi.“

Teised ettepanekud — hinnata ülemineku vormelis ka ksv! Leesmendi isiklikku, mitte ainult kui juhataja teguviisi — lükatakse tagasi ja ettepanek võetakse vastu esitatud kujul.

Arupärimine alkoholi asjus.

Ksv! Mihkla selgitab veel kord olukorda, kuidas alkoholi müük võimaldus 1. mai peol.

Peale pikemate läbirääkimiste ja vaidluste esitatakse ksv! Kulli poolt ülemineku vormelid:

Üliõpilaskonna Edustus mõistab hukka ettetulnud väärnähte alkoholi müügi ja tarvitamise kohta. Üliõpilaskonna kevadpeol 1. V 29. ning avaldab sügavat kahetsust sellise üliõpilaskonnale varjuheitva nähte esiletulemises.“

Ja

„Üliõpilaskonna Edustus loeb Üliõp. Juhatus tegevuse alkoholivaba põhimõtte läbiviimiseks Üliõpilaskonna üldpidustustel mitterahuldavaks ja avaldab soovi, et Üliõp. Juhatus avaldaks tulevikus energilisemat ja kindlamat tegevust üliõpilaskonna põhimõtetele seisukohtadega otsustest kinnipidamises ja nende teostamises.“ Neile ettepanekuile vaieldakse vastu ühelt poolt literatuurilisuse, teiselt poolt sellepärast, et neis sisaldab Juhatus tegevuse hukkamõistmine, kuna leitakse kaks iseasja olevat alkoholi hukkamõistmine ja juhatuses süütküsimus ettetulnud alkoholi tarvitamises. Vastu võetakse liht ülemineku vormel.

Ksv! Paalman'i poolt tehakse ettepanek, et edaspidi üliõpilaskonna pidustustel

ära jääks alkoholi müük väikeses saalis.

Ettepanek võetakse vastu ühelmeel.

Ettepanekute kohta läbirääkimiste ajal kutsutakse ksv! Libe teist korda ning ksv! Marmor

kolmat korda korrale

ning võetakse talt sõna ära. Ksv! Marmor protesteerib.

Ksv! Marmorilt sõna äravõtmise poolt 12, vastu 8. Seega on juhataja (ksv! Mihkla) teguviisi ksv! Marmor suhtes kinnitatud.

Ksv! Mägi. — Ksv! Libele on tehtud samuti üle kolmekorra korrale kutsumisi (ksv! Libe — Minu teada ainult kaks korda on konstateeritud). Teen ettepaneku ka ksv! Libelt sõna ära võtta.

Ksv! Leesment. — Kodukorra § 31 põhjal ei saa seda ettepanekut hääletamisele panna.

Ksv! Kull arvab, et õige oleks ka ksv! Libe'dalt sõna ära võtta.

Vastav ettepanek kukub läbi.

Ksv! Marmor lahku mõne profesteeriva vahelhüüdega pahandades koosolekul.

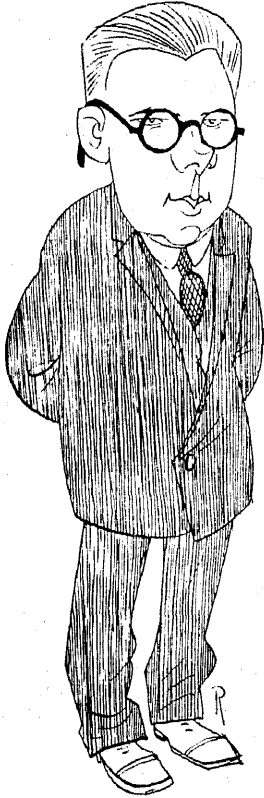
Hääletamisel saab ksv! Libe sõna

erakorraliseks teadaandeks:

Kuna tänasel koosolekul ksv! Leesmendi ja Roos vahel arutusel olnud

konfliktis on ette tulnud sarnane olukord, et Üliõpilaskonna Esimees on oma teguviisi pärast vabandanud ühe Edustuse liikme ees — kuid Edustuse liige, kes nähtavasti veel rohkem süüdi, seda aga oma teguviisi kohta seni pole mitte teinud, siis erakorralise teadaandena arvan ma, et seda oleks loomulik oodata ja tuleks seisukoht võtta ksv! Roosi teguviisi kohta ja nende lubamata väljendiste suhtes, mis ta tarvitas Üliõpilaskonna Esimehe vastu.

Albert Marmor.

Siin küll kaunis pastori olemisega (võrdle piiskopp Albert), aga viimasel Edust. koosolekul pahandas kõvasti, ning lubas lahkuda Edustusest.

Ksv! Mägi — Miks ei võtnud ksv! Libe seda küsimust juba mineval koosolekul üles.

Ksv! Libe — Siis oli arutusel juhataja teguviisi. Täna sel koosolekul jätkati seda. Ei saanud seda küsimust enne üles võtta kui nüüd erakorralise teadaande korras. Loodan, et ksv! Roos vabandab Edustuse ees.

Ksv! Mägi — Asja sisulise ülesvõtmisega on hiljaks jäädud, seda oleks pidanud koosolekul otsekohe tegema. Oma süü, et hiljaks jäite.

Ksv! Libe — Aumõistest võib väga mitmeti aru saada. Aga ma ei suuda mõista, kuidas võib üks üli-

õpilane ja päalegi veel Edustuse liige, päale selle kui on vabandanud Üliõpilaskonna esimees, ära kuulata vabandus ja ise samavõrra asjaosaline olles, mitte samaga reageerida. Ma ei saa üldse aru, kuidas see mees veel siin istub. Tema koht oleks vist mujal, aga mitte Edustuses.

Ksv! Mägi — Teen ettepaneku päevakorras edasi minna.

Ksv! Libe — Olen erakorraliselt teatavaks teinud, et sarnast nähet ei pea kohaseks ja tuleb lugeda hukkamõistetavaks sarnane ülesastumine Üliõpilaskonna Esimehe vastu. Ei leiagi tarviliku olevat eriseisukoha võtmiseks koosoleku poolt, seda enam veel, et küsimusse võiks tulla ainult ksv! Roosi

väljaheitmine koosolekut.

Selleks on aga vaja $\frac{2}{3}$ hääli. Praeguse olukorra juures pole see võimalik, kuna seltside rühm niikuinii hääletab Roosi poolt.

Ksv! Kull — Peab tähendama, et pole põhjust seda erasja siin arutusele võtta.

Eelarve.

Ksv! ksv! Leesment ja Mihkla selgitavad üldiselt eelarve koostamisel arvestatud asjaolusid.

Ksv! Everti toonitab, et eelarves tuleks ette näha ka tulude osa.

Ksv! Leesment selgitab, et eelarve on vajalik kõigepealt Ülikooli Valitsusele toetuse summade jaotamise näitamiseks. Nii ei ole tulude osast erilist kasu.

Ksv! Kull: Eelarve pole tegevuskavaga kooskõlas. Endises tegevuskavas figureeris üliõpilaskäsiraamat. Eelarves summa ette ei olnud nähtud. Ka selles eelarves pole vastavat summat.

Ksv! Leesment — Oleme arvestanud ainult puhtkorraliste kuludega, laiemate ülesannete jaoks tuleb hankida summad mujalt. Nii ka üliõpilaskäsiraamatu jaoks.

Eelarve

üksikasjalisel

lugemisel tehakse ksv! Everti poolt ettepanek, ette näha eelarves 1000 kr. **palgalise üliõpilaskonna sekretäri** jaoks.

Ettepanekut toetab ka ksv! Kull, toonitades palgalise sekretäri vajadust, kuna Edustuse koosseis väga muutuv.

Ksv! Leesment sisuliselt pooldab palgalist sekretäri, kuid näitab, et raske on vastavat summat kokku saada.

Ksv! Libe arvab, et kokkuhoidlikum on läbi ajada ilma palgalise sekretärita. Ksv! Everti ettepanek võetakse vastu 9 häälega 7 vastu. Seega otsustatud palgaline sekretär ametisse võtta.

Suurt vaidlust tekitab

seinakella hind,

kus ksv! Evert soovib hinda alandada 50 krooni päale (200 kr. pealt), olgugi et ksv! Libe püüab ka asjatundiat mängida ja arvab, et selle

hinnaga korralikku kella, mis sobiks Üliõpilasmaja sisseseadega, ei saavat. Ksv! Everti seisukoht võetakse vastu.

Pikemaid vaidlusi tekitab ka

«Üliõpilaslehe»

toetuse küsimus. Eelmises eelarves oli see 1000 krooni, nüüd 1200 kr.

Ksv! Evert — Milleks see toetussumma suurendamine. Toimetuse oli ette näinud lehe mineku tõusu, see peaks summasid sisse tooma.

Ksv! Libe — Tellimiste hulga tõstmiseks on vaja tõsta selle sisu, lehe sisu tõstmiseks aitab kaasa honorari tõstmine. Teiseks tuleb lehte mahukamaks teha. Just arutusel ole-

Eduard Roos.

Karikaturist on näinud teda põlvpükstes vist mitte oma prillide läbi.

va eelarve aasta peab ses asjas kujunema murrangu aastaks. Varjatud kujul on toetus ikkagi väikesem kui senini, kuna kulud on proportsionaalselt palju suuremad ette nähtud. Arvestagem veel sellega, et käesoleval aastal „Üliõpilaslehe“ toetussumma sai erakordselt kärbitud. Seltsidel oli ette nähtud üle 30% suurem. Julgesin siiski ajakirja neil tingimustel vastu võtta. Kardan, et kui toetussummat kärbite, siis ei ole kedagi kes julgeks seesugustel tingimustel tööle asuda. Edaspidine ideaal-seisukoht on läbisaamine ilma toetuseeta. Sinnapoole peame püüdma.

Ksv. Evert — Ei tule pooldada „Üliõpilaslehe“ honorari tõstmist, ku-

na „Üliõpilasleht“ olgu kõige päätt kohaks, kus käsitletakse üliõpilaselu puutuvaid küsimusi, ja loomulik on, et iga üliõpilane peab tänulik olema, kui tal koht leidub ja võimalus, kus vastavaid küsimusi arutada. Tuleb arvestada sellega, et kõige artiklite eest ei olekski vaja maksta honorari.

Ksv! R o o s hoiatab lehe liiga mahukaks teha püüdmise eest. Välismaised „Üliõpilaslehed“ on palju väikesemad. Üldisemate küsimuste jaoks on ruumi ka mujal.

Ksv! L i b e — Meie üliõpilased on teiselaadilised kui teised välismaised, kuna meie üliõpilased ei ole nii koolipoisilikult isoleeritud poliitilisest, majandus- ja kultuurilist. Õige koht on ka „Üliõpilaslehes“ käsitleda aktuaalsemaid kultuurprobleeme. Meie „Üliõpilasleht“ peab muutuma üldse intelligentsi ajakirjaks. Honorari tõstmine provotseerib mõndagi kirjutist trükiavalms viimistlemale, mis ehk muidu oleks jäänud avaldamata.

Ksv! E v e r t i ettepanek — toetuse summat vähendada — lükatakse tagasi. Eelarve võetakse kogusummas vastu 16000 kr suuruses.

Ksv! V a h r b e r g saab sõna erakorraliseks teadaandeks:

„Eesti Korporatsioonide Rühm deklareerib, et ta ksv! Roosi ülesastumist ja väljendusviisi Üliõpilaskonna Esimehe vastu peab lubamatuks ning ebakohaseks akadeemilisele kodanikule, päälegi veel Edustuse liikmele, seda enam, et kõnesolev Edustuse liige pole isiklikult näidanud Edustuse ees mingisugust tahtet teha häaks oma ülesastumist.“

Ksv! K u l l i — On juba märgitud, et selles teadaandes uuesti ülesõstetud küsimus tuleb teisel teel lahendamisele, ja pole mõtet siin juttu teha.

Ksv! V a h r b e r g — Käesoleva deklaratsiooniga on ainult toonitatud, et Edustuse liige pole näidanud Edustuse ees tahtet asja lahendada.

Pääle sõnavõtmist, kus ksv! ksv! V a h r b e r g ja L i b e ksv! Kullile vastu vaidlevad, asutakse järgmise päeva korra punkti juure.

Üliõpilasköögi reorganiseerimine.

Ksv. M i h k l a : Praegune üliõpilasköögi reorganiseerimistoimikond on teotsenud lühikest aega, kuid edukalt. Peale toimikonna liikmete aitasid lahendada köögi reorganiseerimisküsimust ksv! E. Oispuu ja hra Enders. Toimikond otsustas üliõpilasköögi reorganiseerida

Üliõpilaskonna omaettevõtteks.

Uue üliõpilasköögi ülesandeks on valmistada toitvaid ja odavahinnalisi toite üliõpilaspererele ja levitada ratsionaalset toitmistviisi üliõpilaskonda. Üliõpilasköögi välisemine kuulub Edustuse poolt valitud 5—3 liikmelisele juhatusel. Kuna üliõpilasköögi tegelik töö lasub palgalise tegeliku juhataja õlgadel, Tema ostab produkte, annab neid valmistamiseks välja, juhatab köögi tegelikku tööd,

koostab söögikaardid, esitab juhatusel aruandeid jne. Peale juhataja kuuluvad üliõpilasköögi personaali: perenaine (peakokk), 2 abikeefjat, 6 teenijat ja 6 ettekandjat.

Tegevuse algatamiseks ja suuremaiks sisseostuteks talveks peab köögil olema 1000 kr. aluskapitalina, mis tuleb lahus hoida edaspidi jooksvalt kapitalist, etalatiülevaade oleks köögi tuludest. Rahaliselt peab üliõpilasköök puudujääkideta töötama.

Normaalingimustel võib arvata 300 lõunat päevas à 35—45 senti. Aluseks võttes 7 tegevuskuid tuleb: üldsissetulekuid 25 200 kr. väljaminekuid 25.942 .

Puhastulu aastas 1.258 kr.

Reorganiseerimist on kõige soodsam läbi viia suve kestel, sest siis on aega ökonomile üles ütelda, tegelik juhataja palgata ja talveks töiduineld valmis osta.

Võetakse vastu resolutsioonid:

Üliõpilasköögi reorganiseerimine Üliõpilaskonna omaettevõtteks teostada eeloleva sügissemestri alguks.

Esialgne üliõpilasköögi reorganiseerimine jätta Majandustoimikonna hoolde ühes koopteerimisõigusega. Majandustoimikond tühistab käesoleva kevadsemestri lõpul lepingu praeguse ökonomiga ja palkab ametisse, 1. augustist s. a. alates, üliõpilasköögi tegeliku juhataja, kelle kinnitab Üliõpilaskonnajuhatus.

Majandustoimikond ühes tegeliku juhatajaga töötab välja üliõpilasköögi: 1) tegevuskava, 2) eelarve ja 3) kodukorra, palkab teenijaskonna ja avab septembrikuu algul 1929. a. üliõpilasköögi Üliõpilaskonna omaettevõtteks.

Üliõpilaskonna juhatus

Akadeemilisi teateid.

Tartu ülikooli juubeliaasta.

Käesoleva aasta 1. detsembril pühitseb Tartu Eesti ülikool oma 10. aastapäeva. Sel puhul on kavatsus trüki avaldada ülevalde ülikooli senisest tegevusest Eesti vabariigi iseseisvuse ajal. Ülikooli valitsus pööras kõikide ülikooli juures olevate teadusliikude ja üliõpilasorganisatsioonide poole palvega, nende kohta käiva ülevalde koostamiseks esitada teateid ülikooli poolt vastuvõetud kava järele hiljemalt 15. maiks.

Dots. K. Tagepera'le

on lubatud ühilaasi ka põllutööstuste teeriumi katsetolli juhataja kohused enda peale võtta.

määrab üliõpilasköögile 500 krooni avansina eeltõiks ja ostudeks.

Edustus otsustab astuda akadeemilise kooperatiivi liikmeks ja omandada 10 osatähte.

Valimised.

Üliõpilaskonna Juhatusel suviseks liikmeks valitakse ksv! L i b e. Välistoimikonna asjaajajaks jääb ksv! O t t i. Lugemislaua toimikonna juhataja aset täidab ksv! M i h k l a.

Hõimupäevade, (23, 24, 25 sept. Tartus) korraldavas toimikonda valitakse ksv! ksv! L i b e, M i h k l a, P a l g i, R e b a n e, kusjuures arvestatakse, et edaspidi üks koht saab Hõimuklubile.

Welt-Studentenwerki omaabi õppenädalale Dresdenis valitakse ksv! M i h k l a.

C.I.E. kongressile ja Welt-Studentenwerki kongressile valitakse ksv! L e e s m e n t.

SELL-i keskbüroo resolutsioonide ettekandmisel, tekitab vaidlusi, mis keeles neid ette kanda, kuna need vastu võetud on saksa keeles ja selistena ka üliõpilaskonda laiaili saadetud.

Resolutsioonid kinnitatakse.

Lugemislaua toimikonna kodukord.

Erilisi olulisi muudatusi kodukorras ei tehta. Paranduste, täienduste ettepanekud on sagedasti redaktiooniseltki ebaolulised, pääle mõne üksiku, millest kõigist aga ka üle saadakse võrdlemisi leplikus vaimus Lõbusat meeleolu tekitab korduv ksv! K u l l i soov siin ja seal ette näha „ning“ pro „ja“ jne. Kodukord võetakse vastu 16 häälega.

Millal on järgmine Edustuse koosolek ?

Huvitab ksv! K u l l i.

Sügisel! selgitab juhataja.

Koosolek lõpeb kell 5,50.

Upsala üliõpilaskoori «Orphei Drängar'i»

poolt Tartu ülikoolile annetatud mälestusraha on ülikooli saanud. Medaljoni ühel küljel on Rootsi kuninga Gustav 5. relieef, teisel küljel koorikujutus vastava pealkirjaga. Mälestusraha on üle antud karbis, millel pealkirjana esinev. rootsikeelsed sõnad: „Tartu Universitet från Sångsällskapet Orphei Drängar. Upsala.“

Üliõpilaskonna omaettevõtteks

hakkab teotsema seni eraökonomi juhatusel töötav üliõpilasköök. Üliõpilasköögi tegelikuks juhatajaks palkas Üliõpilaskonna juhatus Majandustoimikonna juhataja ettepanekul üliõpilase Emilie Oispuu.

Kevadel lõpetasid ülikooli

Usuteaduskonna: Osvald Beifeldt, Oskar Erits, Jaan Gnadenteich, Johannes Hiimets, Amanda Muusekant, Albert Vatter ja Julius Vallmann.

Magister theol. kraadi vääriliseks tunnistasid Jaan Taul (töö — „Südame-tunnistus“) ja Heinrich Leesemann (töö — „Theologie und Metaphysik bei Albrecht Ritsche“).

Ülikooli lõpetasid ning omandasid vastavad diplomid õigusteaduskonnas: Artur Mäe, Artur Peterson, Voldemar Petron, Leo Petrov, Elisa Soonets, Jüri Soontak (kõik cum laude), Aleksander Buldas, Oskar Hirschfeldt, Herbert Hohlfeldt, Richard Intelmann, Leonhard Kahro, Artur Kasak, Viktor Kymenthal, Karl Kolju, Paul Kunnus, Ervin Kuus, Eduard Lepp, Tõnis Lepp, Emma Loo, Voldemar Lüdig, Karl Peterson, Berta Puusepp, Jaan Raudsepp, Viktor Kuuse (Kruuse), Osvald Sõrmus, Aleksander Tamtik, Antoni Tooms, Ernst Tults ja Karl Viulu.

Majanduseosak.: Marta Liblik (cum laude), Vally Viktoria Aitjand, Viktor Arrak, Elisabeth Drogat, Christoph Eisen Schmidt, Jaan Kangro, Vulf Kirsner, Edith Klesment, Jaan Kull, Elmar Kuus, Senta Mihkra, August Part, Aleksander Paulus, Johannes Prima, Franz Puhk, Debora Rubanovitsch, Elmar Schinmann, Valeria Teder ja Ajeksander Viirmann.

Filosoofiateadusk.: Jaan Konks, (mag. phil.), Nikolai Oder (mag. phil.) Vilhelm Altok (eesti ja üldine kirjandus), Alide Birk (inglise filoloogia), Verner, Georg, Rudolf Hippus (filosoofia), Mary Kampmann (eesti ja üldine kirjandus), Marie Kasamtschikov (slaavi filoloogia), Veronika Kerberg (rahvaluule), Ida Kilck (eesti keel), Adele Kõrge (inglise filoloogia), Teodolinde Märjinson (ajalugu), Eugenie Pavlov (slaavi filoloogia), Lonny Paigaline (inglise filoloogia), Olga Puskar (inglise filoloogia), Linda Pärt (eesti keel), Alide Raudsepp, Bernhard Vahi ja Annete Vanaveski (eesti keel).

Matemaatika-loodusteadusk. lõpetasid: Aksenia Ackermann, Emilie Attik, Aleksander Bender, Elise Laas, Aleksander Valsiner — cum laude loodusteaduse alal, Liina Sepp ja Haim Ring — keemia alal ning Linda Leesment cum laude matemaatika alal. Rudolf Kereman, Antoni Kesküla (matemaatika), Adeline Kriisa, Erna Kutsav (loodusteadus), Jakob Lukats (geograafia), Nikolai Ovtschinnikov (matemaatika), Hilda Paltson (looduslugu), Arnold Tudeberg (matemaatika) ja August Saks (matemaatika).

Matemaatika - loodusteaduskonna otsusel tunnistasid magistri kraadi vääriliseks Peeter Paulovits, Andrei Verhoustinsky ja Felix Viitlich.

Arstiteaduskonna lõpetasid arsti asmega: Foma Aksimov, Franz Grant, Friedrich Kienast, Hermann Kienast, Elfriede Käpser, Henno Lender, Georg Maak (kõik cum laude), Klaudius Bucholz, Moses Buras, Arseni Dubkovsky, Isar Jachnin, Arnold Juhans, Aleksei Kruglov, Jeguda Leibo, Leonhard Martiinov, Jankel Murschak, Friedrich Paks, Helene Peterson, Hilda Põru ja Johannes Sõrra.

Rohuteaduse osakonnas: Karl Pusep, Harald Jauker, Alma Tomingas, Helmuth Vilde (kõik farmatsia magistri kraadiga), Aleksander Tamm ja Amilde Johannson cum laude.

Loomaarstiteaduskonna lõpetasid Alar Undritz cum laude, Konstantin Andrejev, Marta Aru, Eugen Doilov, Elfriede Kalamees, Lothar Pahlen, Friedrich Saar ja Elmar Vau.

Kuld-Rebaste Klubi.

„Igaveste üliõpilaste seisus“ kurdab, et neid ei peetavat enam mitte au sees. „Igavene tudeng“ olevat nüüd otse söimuseõna, nagu umbes „sõdur Šveik“.

Oma seisuse au ja kasavuse uuesti jaluleseadmiseks ja oma huvide kaitseks on kavatsus liikuma pandud asutada „Igaveste Üliõpilaste Ühing“ alias „inoffitsiaalselt — Kuld-Rebaste Klubi.

Organisatsiooni eesmärgiks on koondata enese ümber kõiki vanemaid üliõpilasi (13-da semestriga alates), soodustada üliõpilaselu teaduslist uurimuseööd, eriti just Kuld-Rebaste seisuse enese vähendamise suunas. —do—

Rootsi keele õppetool vaba.

Mäletavasti lubas Rootsi riigipäev krediidilt rootsi keele professuuril avamiseks Tartu ülikooli juures. Nagu nüüd Stokholmi lehed teatavad, mõõdus läinud esmaspäeval soovivaalduste ülesandmise tähtaeg kandidaatidele, kes nõus oleksid nimetatud õppetoolile asuma. Üksi rootsi õppejõududest ei ole soovl avaldanud pakkumist vastu võtta.

Arvatavasti tuleb ülesandmise tähtaega pikendada, kuni leidub isik, kes valmis on eestlastele rootsi keelt õpetama.

Viljandimaa üliõpilaskogu likvideeritud.

Viljandimaa üliõpilaskogu on ülikooli valitsuse poolt likvideerituks tunnistatud, ta enda soovivaaldukse põhjal.

Kehalise kasvatusse instituut suvitab Pärnus.

Käesoleval suvel kavatakse ülikooli arstiteaduskonna kehalise kasvatusse osakond korraldada osakonna kasvandikkudele käesoleva aasta suviharjutusi Pärnus. Harjutuste korraldamiseks on ka Pärnu linna poolt lahkesti vastu tulnud.

Ferd. Laja doktoripromotsioon.

Laupäeval, 16 skp. kaitses ülikooli aulas bakterioloogia jaama vanem assistent Ferd. Laja oma väitekirja loomaarstiteaduse doktori kraadi saamiseks. Oma väitekirja teemiks oli ta valinud „Andmeid Bac. abortus Bangi infektsioonist üldse ja eriliselt selle uurimusest Eestis“. Oponentideks olid dotsendid dr. J. Karlson, dr. E. Roots ja prof. K. Schlossmann.

Oponentide tunnustasid üksmeelselt föö rahuldavaks ja kaitsmisi edukalt toiminuks. Lõpuks avaldas professor K. Schlossmann soovi, et vastne doktor Tartu ülikoolis ainult ei õpiks, vaid õpetaks ka teisi.

F. Laja on sündinud 12. apr. 1889. a. Meeksi mõisas, õppis Tartu linna ning Treffneri eragümnaasiumis ja lõpetas Tartu loomaarstliku instituudi jaanuaris 1917. Pärast seda võitis ta vanema loomaarstina ilmasõjast osa, alguses 19. Kergessi moortiri kahurväe divisjonis, pärast Doni kasakate brigaadis. Enne Eestisse tulekut oli F. Laja Kaasani veterinaärinstituudivis assistendiks operatiiv-kirurgia alal. Tartu ülikooli teenistuses on dr. Laja 1. sept. 1921. aastast.

A. Partsi doktoripromotsioon.

Adolf Parts, mag. chem. techn., kaitses laupäeval, 23. märtsil kell 12 ülikooli aulas oma doktoriväitekirja „Über die Neutralsalzwirkung auf die Reaktionsgeschwindigkeit der Ionenreaktionen.“ Promovent tunnistasid doktori kraadi vääliseks.

Oponentideks olid prof. G. Landesen ja dots. A. Paris.

Adolf Parts on Eestis kõige noorem doktor, sündinud 1. apr. 1904. a. Pärnumaal Selli vallas, seega alles 24 a. vana, Peale õppimist kihelkonnakoolis astus ta 1914. a. Pärnu gümnaasiumi ja sama aasta sügisel Valga realkooli, lõpetades seal ainult 1. klassi. Vanemate elukoha muutmise tõttu õppis ta teistest kuni viienda klassini Gatschina (praegune Trotski) realkoolis, lõpetades viienda klassi nõukogude keskkoolis. Sügisel 1919 valdasid Põhia-Lääne armee väeosad Gatschina, mistõttu avanes võimalus kodumaale pääsemiseks. Siin astus A. Parts real-kommerts ja põlulüõkooli. Tartu realkooli lõpetas ta 1922 aasta kevadel, astudes sama aasta sügisel Tartu ülikooli matemaatika-loodusteaduskonda tehnilise keemia osakonna.

A. Parts on 1924. aastast alates töötanud füüsikalise keemia laboratooriumis, olles viimastel aastatel laboratooriumi abijõuks vanema assistendi töökohustustega. Ülikooli lõpetas noor doktor 1925. a. detsembris. järgmise aasta 17. detsembril esitas ta juba oma magistriöö.

Vastutav toimetaja: **Juhan Libe.** Tegev toimetaja k. t. (sekretär): **Karl Mihkla.** Liikmed: **Marta Osche, Otto Tubarik.** Väljaandja: **Tartu Üliõpilaskonna Edustus.**

EESTI TURISTIDE ÜHING

korraldab järgmised ekskursioonid:

VARSAVI, VIINI, BUDAPESTI.

Väljasõit Tallinnast 16. juun. s. a. Sõiduhind III kl. — kr. 81.—, II kl. kr. 117.50. Ülesandmise tähtaeg 10 juuni s. a.

STOCKHOLMI.

Väljasõit 22. juun. s. a. Sõiduhind II kl. kr. 40.—, III kl. kr. 30.—. Ülesandmise tähtaeg 15 juun. s. a.

HELSINKI.

Väljasõit 22. juun. s. a. Sõiduhind kr. 8.—. Ülesandmise tähtaeg 15 juun. s. a.

Ülesandmisi võetakse vastu ühingu büroos, Tallinas, Viruvärava tornis, telef. 17-19.

EESTI TURISTIDE ÜHING

võtab oma peale igasugu ekskursioonide korraldamist, hinnaalanduse nõutamist jne. minimaalse vahetasu eest. Kavade kokkuseadmine ja teadete andmine tasuta.

REMEDIA

kölniveed,

kreemid,

glütseriingelee Remedialia,

puudrid,

tualettabinõud,

on tarvitajate hulgas suurt poolehoidu leidnud. Ostmise juures palutakse kaubamärki

„REMEDIA“

tähele panna.

„Estoking“ jalaõud valmistatakse kõige uuemate mudelite järgi.

„Estoking“ jalaõud valmistatakse kõige parematest materjalidest.

„Estoking“ jalaõud on seepärast nägusad ja vastupidavad.

„Estoking“ jalaõud on seejuures võrdlemata odavad.

„Estoking“ jalaõud on igalpool tuntud ja nõutavad.

Vabriku kaitsemärk

Estoking
Tallinn

O/Ü „CALORICA“ (KALORIKA)

ROOTSI PUNSHITEHAS

SOOVITAME OMA TEHASE KÕRGEVÄÄRTUSLIKKE SAADUSI:

Svensk Punsh, 28° kange,
Calorie Punsh 35° kange,
Prima Punsh 40° kange,
Kloostri liköör (Benedictine)
Brandy (***)
Brandy V. O. Brandy V. O. S.
Chartreuse, kollane
Curaçao pruun
Kristall Kümmel
Scotch Whisky
Pomerants
Allasch Kümmel
Riia Balsam
Kirsli liköör
Sherry Brandy
Samiten
Valge viin (vodka)

KROONITUD NÄITUSTEL AINULT KÕRREM. AÜHINDADEGA

TALLINN, RÜÜTLI 13, TEL. 15-53

BEAUMONT COLLEGE, OXFORD.

ENGLISH COURSES FOR FOREIGNERS

Permanent Courses: — October to June.

Vacation Courses: — July and August.

Prospectus, List of Recommended Families, Particulars of Reduced

- - Fares to England, Fees, etc., from the Secretary (15). - -

Saapatööstus ja -kaupus

A. JOSSET,

Asut. 1895. a. :: Tartus, Küüni t. 4.

Soovitab jalanõusid kõrges headuses ning täieliku vastutusega töö eest.

Ainult

„Kiirus“

I. Tartu kiir-saapaparandus tööstus

Suurturg 1.

Parandab kiiresti ja hästi igasuguseid jalanõusid.

Eeskujulik
söögisaal

„ATHENA“

Tartus, Küütri t. 1

TARTU ÜHISPANK

TARTUS, Rüütli tänav 4, telefon 141.

Asutatud 1921. a.

Annab laenusid
mitmesuguste kindlustuste vastu.

Võtab raha hoiule
ja maksab kuni 11% aastas.

Võtab sissenõudmiseks
veksleid, veokirju ja muid dokumente.

Saadab raha
igasse kodumaa linna ja alevisse
ja
toimetab kõiki panga operatsioone.

Kinnitusselts „EESTI UNION“ peagentuur.

Juhatus.

**DAAMIDE
HÄRRADE
TEAATRI**
COIFFEUR J. LUKSEP.
TARTUS, KÜUNI 3.

- Alandatud tööhinnad -

Habemeajamine	20 s.
Juukselõikamine	40 „
Lokkimine	50 „
Manicure	75 „
Kulmude ja ripsmete värvimine	50 „
jne. jne.	

Äris töötavad ainult täiesti vilunud diplomeeritud tööjõud. Eeskujuline puhtus. Ootamist ei ole.

Kõige austusega **J. LUKSEP.**

**Tartu
Üliõpilaskonna**

tähtsam kogumiskoht

on

KOHVIK

„LINDA“

„MEMPHIS“

Suurturg 3 (Raekoja kõrval)

Härrade ja daamide kostüümide, ülikondade, palitute, mantlite jne.

auru-kiirpressimine ja keemiline puhastus

Plüüsh- ja sametmantlite ülesarutamine.

15 minuti jooksul on Teie ülikond puhastatud ja pressitud. // Üliõpilastele 15% hinnaalandust.

Hinnad 1 kroonist alates ülikonna ehk mantli pealt. Ootamiseks eriruum.

Parimad paberossid Eestis

AINO

20 tk. — 35 snt.

1. Klassi

juuksetööstuse äri

Asut. 1911. a. **A. RAUD** Asut. 1911. a.

Äris töötavad ainult 1. klassi väljaõppinud jõud. Töö kiire puhas ja korralik.

Tartus, Jaani tän. nr. 8
Barklai platsi taga.

A/S. „ASTORIA“.

Täielik napsi- ja likööri vabrik ja naturaalveini tehas

A.-S.

TARTU AIAVILJA ÜHISUS

TARTUS, PUU T. Nr. 2.

TELEFON. 1-13.

TARTU

JUUDI ÜHISPANK

Tartus, Poe t. 3, telef. 3-05.

*

**TOIMETAB KÕIKE
PANGAOPERATSIOONE
SISE- JA VÄLISMAAL.**

*

**OSTAB JA MÜÜB VÄLISMAA
RAHA JA TSHEKKE. PANGAL
OMA KINNITUS JAOSKOND.**

TALLINNA

JUUDI ÜHISPANK

Tallinn, Viru 7, telef. 20-66.

*

**TOIMETAB KÕIKE
PANGAOPERATSIOONE
SISE- JA VÄLISMAAL.**

*

**PANGAL OMA SPEDITSIOONI
JA KINNITUS JAOSKONNAD.**

*

A/S. PROV. J. LILL, TARTUS.

Suurim ja täiuslikum ladu igasuguseid
kemikaale ja laboratooriumite tarvis
klaas- ja kummikaupu

A/S. PROV. JULIUS LILL

Tartu, Narva tän. 6, telefon 1-66

OSAKONNAD:

Tartu, Rüüfli 10, tel. 5-49. Tallinn, V.-Viru 15, tel. 12-88.

Parimatest vabrikutest

fotokaamerad, suurendus-aparaadid, plaadid,
pakkfilmid, rullfilmid, paberid, post-
kaardid, statiivid, justophot,
autoknips, paljundus-
raamid jne.

Üliõpilastele maksusoodustused.

VENNAD VEPP

MOE
PUDU-
JA
PESU-
ÄRI

TARTUS

Kaubahoov nr. 2
TELEFON 481

Valik rikkalik
Kaup odav

Müük suurel ja väikesel
arvul

Üliõpilastele hinnaalandused.

Aktsia selts A. Le Coq'i

London - Tartu

õlevabriku

õlu ja porter,

ning keedetud mõdu, limonad, sooda, selters — tuntud headuses.

VÄRSKE JA LÕBUS MEELEOLU

tudengite organisatsioonide peoõhtutel ja olengutel on ainult
siis, kui nende laual ei puudu

E. T. K.

» SÕSTRA- JA ÕUNAVEINID «

ning maitsvad suupisted:

E. T. K. kilud ja E. T. K. sprotid.

Oma headuse poolest on need kaubad saanud
kõikide üldtunnustuse. NÕUDKE IGALT POOLT.

★

Pealadu: E. T. K.

Tallinn, Lai t. 39/41.

(Eesti Tarvitajate Keskühisus.)

Haruladu Tartus, Maarjamõisa tänav nr. 21.

Hind 40 senti.